

ΚΥΘΗΡΑ: Έκδοση 1570

ΦΩΝΗ 2N

Κάθε καινούργια καθαρή φωνή στη δημοσιογραφία, είναι και μια νίκη του πνευματικού ανθρώπου. Αρκεί εσύ να πασκίσεις, να μπορείς να τση ακούσεις. Τότε επιτέλους θ' αρχίσεις ελεύθερος να νοιάζεσαι...
Γ.Α.

ΚΥΘΗΡΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΑΪΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Η προσπάθεια δημιουργίας αίσθησης ανεξέλεγκτων υπερεξουσιακών αρμοδιοτήτων, η έμμεση αμφισβήτηση βασικών πολιτικών δικαιωμάτων και η άμεση άρνηση του ρόλου και των υποχρεώσεων θεσμοθετημένων οργάνων, με παράλληλη μονόπλευρη παρουσίαση του νόμου και υπερτονισμό μόνο της ποινικής-δικαστικής του όψης, αποτελέσαν σίγουρα κάποια από τα βασικά χαρακτηριστικά διοικητικών μεθόδων -οποιασδήποτε βαθμίδας- που εφαρμόστηκαν σε... άλλες εποχές. Κάποια ανάλυση προσπάθεια όμως στην εποχή μας, στην εποχή της πλατιάς δημοκρατικής αντίληψης, του ελέγχου και των κατοχυρωμένων διεκδικήσεων, μόνο ένδειξη αδυναμίας μπορεί να θεωρηθεί και αστείον να προκαλέσει, απ' όπου κι αν προέρχεται.

Η πρόσφατη μεταφορά των Εικόνων-κειμηλίων, στο Νησί μας, προκάλεσε -είναι γνωστό άλλωστε- ποικιλία αντιδράσεων, αφύπνιση αναζήτησης αρμοδιοτήτων και επέβαλε μια επιστράτευση δικαιωμάτων, υποχρεώσεων ρόλων και ευθυνών. Και βέβαια ήταν από την αρχή σίγουρο πως πάνω σ' ένα τόσο λεπτό Παγκυθηραϊκό θέμα, θα έπαιρναν θέση οι τοπικοί φορείς και παράγοντες, η Τοπική μας Αυτοδιοίκηση και ο τοπικός μας Τύπος, που ενεργοποιήθηκαν είτε με την έκδοση δημόσιων ψηφισμάτων, είτε με τη διατύπωση δημοσιευμάτων, είτε ακόμη κριτικής, απόψεων και προτάσεων. Η Μητρόπολη μας, ούσα μεταξὺ των «εμπλεκόμενων», θέλησε σε όλες τούτες τις δημόσιες τοποθετήσεις να απαντήσει, εγκαινιάζοντας ένα νέο τρόπο, εκδίδοντας δηλαδή «Δελτία Τύπου», τα οποία περιεργαμοίρασε προς κάθε κατεύθυνση, εκτός των τοπικών μας εφημερίδων. Ωστόσο σ' αυτά τα Δελτία, ο στόχος του συντάκτη τους δεν φάνηκε να είναι επεξηγηματικός, σε βασικά σημεία διαφωνιών. Αντίθετα παρατηρήθηκε μια προσπάθεια μετατόπισης του όλου θέματος, μια προσπάθεια αμφισβήτησης δικαιωμάτων και ρόλων, αποκαλύφθηκε μια απειλητική διάθεση, ενώ η διατύπωση κάποιων αντιφάσεων δημιούργησε κλίμα σύγχυσης. Ο συντάκτης των Δελτίων και την ξάστερη αμφισβήτησή

Αμφισβητήσεις...

του προς τα εξουσιακά δικαιώματα των αιρετών μας αρχόντων πρόβαλε και άγνοια και υπέρβαση εξουσίας τους απέδωσε και το σημαντικότερο τους αρνήθηκε τον προστατευτικό τους ρόλο, πάνω στην πολιτιστική μας κληρονομιά, έναν ρόλο που πρέπει να ασκεί ο κάθε Κυθηριός, και που σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικό Μητροπολιτικό προνόμιο. Στα Δελτία έγινε πολύς λόγος για ασέβεια των Προέδρων των Κοινοτήτων μας που ομόφωνα υπογράψαν κάποιο ψήφισμα, προς το πρόσωπο του Μητροπολίτη μας, μια ασέβεια, που τουλάχιστον δημόσια, δεν φάνηκε να εκφράστηκε ποτέ. Εκτός αν η έκφραση προσαίσιας των κειμηλίων μας, η αναζήτηση εφαρμογής του νόμου, η αναζήτηση λύσεων και εκτόνωσης μπορούν να θεωρηθούν ασέβεια.

Με το ίδιο πνεύμα, ο συντάκτης των Δελτίων «έθεσε θέμα» δικαιωμάτων, ειδικά ιδιοκτησιακών, της Εγχώριας Περιουσίας και του Προέδρου της, αγνοώντας ότι σε πρόσφατο έγγραφό της η Μητρόπολή μας έμμεσα

τουλάχιστον είχε αναγνωρίσει τη σχέση Εγχώριας Περιουσίας-Εικόνων κειμηλίων. Αν οι παραπάνω επιδιώξεις γίνονται εύκολα κατανητές από τον οποιονδήποτε απλό αναγνώστη, η προσεκτικότερη μελέτη των κειμένων μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερες απορίες...

Στα Δελτία Τύπου, στον αγώνα δικαιολόγησης, τονίστηκε με έμφαση η ΕΞΟΥΣΙΑΚΗ (!) αποστολή του Μητροπολίτη μας και η ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑ του σαν Εκκλησιαστική τοπική Αρχή. Είμαστε σίγουροι πως η Εκκλησία μας σε καμιά περίπτωση δεν μιμείται παπικά πρότυπα, αλλά και δεν πιστεύουμε πως επεξηγούνται αποφάσεις από έναν τέτοιο υπερτονισμό. Κανένας άλλωστε δεν αμφισβήτησε στην «πιο προβληματική αυτή Μητρόπολη της Αυτοκέφαλής Ελληνικής Εκκλησίας» (έτσι ονομάζεται στα Δελτία η Μητρόπολή μας) τις όποιες και όσες από το νόμο απορρέουν, εξουσιακές δικαιοδοσίες του Μητροπολίτη μας. Όμως και αυτές ελέγχονται και φυσικά οριοθετούνται. Είναι εξάλλου γνωστό, πως όποιος ασκεί εξουσία οφείλει να δέχεται την κριτική και να επιδιώκει το διάλογο. Κανένας δεν αρνήθηκε πως στην αρμοδιότητα του Μητροπολίτη μας, ανήκει η επιλογή και ο διορισμός των ενοριακών συμβουλίων. Αυτό, ωστόσο, δεν συνεπάγεται πως η ενορία είναι κτήμα του συμβουλίου της.

Είναι ένα ενεργό ανθρώπινο λειτουργικό σύνολο με άποψη και θέση, με ενεργό συμμετοχή στα της λατρείας και της θρησκείας, που πιστεύουμε είναι υποχρεωμένος να λαβαίνει σοβαρά υπόψη του, ο εκάστοτε Εκκλησιαστικός Αρχόντας. Τέλος, κανένας δεν αρνήθηκε πως στις εξουσιακές δικαιοδοσίες του περιλαμβάνεται το δικαίωμα πρότασης προς την Ιερά Σύνοδο, ίδρυσης βυζαντινών μουσείων. Αν αυτό όμως είναι αποκλειστικό δικαίωμά του, όπως τονίζεται στα Δελτία, πώς λειτουργήσε, δίχως Μητροπολιτική πρόταση, μάλιστα σε καθαρά Εκκλησιαστικό χώρο, το Μουσείο Βυζαντινής Τέχνης στο Κάτω Λιβάδι... Αλλά και ο χώρος, που μεταφέρθηκαν οι Εικόνες, στον Οσιο Θεόδωρο, στο μέλλον (πάντα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ .8

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Αλήθειες...

Τσιριγώτες, μην ψάχνετε να φορτώσετε σε άλλους τη δική σας αδυναμία, μονοιασμένοι να κινήσετε μπροστά, την διοικητικά κατακερματισμένη μηχανή της Νήσου των Κυθήρων. Από τη στιγμή, που με αφορμή την πρόσφατη απαράδεκτη μεταφορά των εικόνων στο Νησί μας, αρχίσαμε και βλέπουμε με δυσπιστία ο ένας τον άλλον, ο σκοπός αυτών που επιδίωκαν το διχασμό των Κυθηρίων «μέσα-έξω» και «πάνω-κάτω» επιτεύχθηκε...

Ακόμα, η υπερβολική αρνητική ευαισθησία, που δείχνουν τον τελευταίο καιρό μερικοί Τσιριγώτες, στην

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΥΘΕΡΗ

κριτική του Κυθηραϊκού Τύπου για τα κοινά, πάει να αποδυναμώσει την καλοπροαίρετη προσπάθεια των ολίγων να πολεμήσουν τα «φαύλα»... Τα τελευταία γεγονότα στον τόπο μας έδειξαν για άλλη μια φορά, την επιτακτική ανάγκη για ενοποίηση του Νησιού σε έναν ενιαίο διοικητικό φορέα, σε μια κοινότητα, που θα μπορεί να εργάζεται αποτελεσματικά για το καλό ολάκερου του τόπου, μακριά από τοπικιστικές έριδες και μικροσυμφέροντα ορισμένων. Οι ευθύνες όλων μας για το μέλλον είναι τεράστιες... Όλοι μαζί, λαός, Κοινοτάρες, Κυθηραϊκός Τύπος, πρέπει να βρούμε το δρόμο, που θα αποτρέψει αύριο την καταστροφή, στον παραδοσιακό χαρακτήρα των κατοίκων του Νησιού, να βρούμε τον τρόπο που θα περισώσει την πολιτιστική μας κληρονομιά, να αγωνιστούμε να κρατηθεί αμόλυπτη, καθαρή η σπάνια φυσική ομορφιά του τόπου, που τον τελευταίο καιρό κινδυνεύει κι αυτή από τα λύματα του «πολιτισμού μας»...

Ας μην αλλοτριωθούν και πουληθούν μαζί με τις ιδιοκτησίες και οι ψυχές των ντόπιων Κυθηρίων. Τουλάχιστον στα σοβαρά προβλήματα, που απασχολούν τον τόπο μας, ας μην αφήσουμε ξένους να μας κάνουν κουμάντο. Αν αυτό δεν το μπορούμε, τότε πράγματι είμαστε άξιοι της τύχης μας... Αν δεν μπορούμε να τιθασέψουμε τα κοντόφθαλμα συμφέροντά μας, η ισορρομία των μακροχρόνιων, τότε κινδυνεύουμε η ιστορία να μας κρίνει σαν μαζοχιστές, όπως όλους τους Έλληνες, που αυτό τον καιρό λίγο-πολύ ο καθένας με τον τρόπο του, συνειδητά αυτοκαταστρεφόμαστε, ομαδικά σαν κράτος, υπό την καθοδήγηση αναξιόπιστων πολιτικών αρχηγών, πνευματικά με την πλύση εγκεφάλου που δεχόμαστε από τα παραπλανητικά ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και από την έλλειψη φωτισμένων πνευματικών πατέρων, και βέβαια ατομικά με τον τρόπο διαβίωσης που κάνουμε σαν άτομα όλοι μας. Η κατανάλωση των τσιγάρων αυξήθηκε, λέει, τον περασμένο χρόνο στη χώρα μας κατά 3%... Τη μανία καταστροφής του φυσικού μας περιβάλλοντος την βλέπουμε καθημερινά μπροστά στα μάτια μας... Μέχρι και απόφιο θάνατο ραντίζουμε ολούθε με τα ίδια μας τα χέρια...

ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΟ

Χρόνια τώρα, φίλοι μου, είμαι από κείνους που υποστηρίζουν τη μισητή στους πιότερους Τσιριγώτες Αρχαιολογική Υπηρεσία! Κι έχω κάμει στ' αλήθεια πολλούς καθγάδες, γιατί πάντα πίστευα και πιστεύω πως είναι ο στυλοβάτης της διατήρησης και της περίσωσης των τοπικών μας μνημείων και ο κύριος προστάτης και συντηρητής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Να όμως, που κατά την πρόσφατη μεταφορά των εικόνων-κειμηλίων μας, από τον Αγιο Γιάννη το Θεολόγο της Χώρας στον Οσιο Θεόδωρο, φάνηκε ξαφνικά να χάνει την ευαισθησία της... Πιστέψτε με ερευνήσα το γεγονός. Και διαπίστωσα πως η Αρχαιολογική Υπηρεσία, τη μέρα της μεταφοράς, δήλωνε πως δεν γνώριζε τίποτα, ενώ ήταν η πρώτη που έλαβε γνώση του τι συνέβαινε! Υστερα... όταν το έμαθε, δεν διάσπηκε, όπως συνήθως, να σπεύσει και τουλάχιστον να ελέγξει αν τηρήθηκαν ή όχι οι βασικές αρχές του Αρχαιολογικού Νόμου, να ελέγξει αν κατά τη μεταφορά ακολουθήθηκαν τα προβλεπόμενα για την ασφάλεια και την προστασία των κειμηλίων. Κάποτε, θυμάμαι, πως η Αρχαιολογική Υπηρεσία, σκοπεύοντας να μεταφέρει αυτές τις ίδιες εικόνες στα εργαστήριά της στην Αθήνα για συντήρηση, μιλούσε για επιστράτευση μέχρι και αντιτορπιλικού! Πώς ξαφνικά αγνόησε και το ενδεχόμενο κάποιας άθελης καταστροφής στη μεταφορά; Κι άκουσα και τούτο φίλοι μου. Πως από τα επίσημα χείλη κάποιου εκπροσώπου της ειπώθηκε ότι το πρόβλημα των εικόνων ήταν ιδιωτική υπόθεση Εγχώριας Περιουσίας και Μητρόπολης!!! Και ποτέ δεν κατάλαβα γιατί χρειαζόταν «διάσκεψη κορυφής» στο υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών προκειμένου να... ληφθούν αποφάσεις και να γίνει παρέμβαση. Ούτε βέβαια γιατί χρειαζόταν να περάσει 1,5 μήνας για να ενεργοποιηθεί η διαδικασία της ταύτισης!!! Πιστέψτε, φίλοι μου, πως σκέφτομαι τη μελλοντική μου υποστήριξη προς την Αρχαιολογική Υπηρεσία μας...

Για σκεφθείτε τη στάση της, αν κάποιος αποφασίσει να τοποθετήσει σ' ένα Μουσείο, για μεγαλύτερη ασφάλεια, την εικόνα της Μυρτιδιώτισσας μας...

ΑΝΤΙ...

Ενημέρωση του Κυθηραϊκού λαού από τους Προέδρους των Κοινοτήτων για την υδρευτική κατάσταση του Νησιού

Οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων της νήσου Κυθήρων συνήλθαν στις 17/1/96 και ώρα 18:00 στο γραφείο της Κοινότητας Καρθουνάδων για να συζητήσουν θέματα παγκυθηραϊκού ενδιαφέροντος. Μεταξύ των άλλων συζητήθηκαν και τα δημοσιεύματα των τοπικών εφημερίδων «Φωνή των Κυθήρων» και «Κυθηραϊκά» σχετικά με το πρόγραμμα ανόρυξης γεωτρήσεων.

Επειδή διαπιστώθηκε ότι τα εν λόγω δημοσιεύματα παραπληροφρούν τον Κυθηραϊκό λαό για το σοβαρότατο πρόβλημα της ύδρευσης και συγχρόνως βλάπτουν και θέτουν σε κίνδυνο το πρόγραμμα ανόρυξης γεωτρήσεων, αποφασίσθηκε να δοθεί στη δημοσιότητα η παρακάτω επιστολή για τη σωστή ενημέρωση της κοινής γνώμης.

Σας γνωρίζουμε λοιπόν ότι οι μελέτες ανόρυξης των γεωτρήσεων γίνονται από το **Ι.Γ.Μ.Ε. (Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών)** που είναι ο επίσημος Κρατικός φορέας ή από την **Υ.Ε.Θ. (Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων)** του Υπουργείου Γεωργίας. Η διαδικασία κατασκευής γίνεται με την επιβλεψη των τεχνικών υπηρεσιών της Νομαρχίας Πειραιά (ΤΥΔΚ), η δε δημοπράτησή τους με την κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων έργων.

Οι φορείς αυτοί έχουν ασχοληθεί επί δεκαετίες ολόκληρες με την γεωλογική δομή της γης των Κυθήρων και με το έμπειρο προσωπικό που διαθέτουν είναι οι μόνοι των οποίων η γνώμη είναι βαρύνουσα. Με τις επιτυχίες γεωτρήσεις που έχουν με-

λετήσει και κατασκευάσει κατά το παρελθόν, καταφέραμε να καλύψουμε κατά το μεγαλύτερο μέρος τις υδρευτικές ανάγκες της νήσου Κυθήρων παρότι οι καταναλώσεις έχουν δεκαπλασιαστεί την τελευταία πενταετία. Τα Κύθηρα είναι από τα λίγα νησιά της Ελλάδος που οι θρύσεις των σπιτιών, κατά το μεγαλύτερο μέρος, έχουν νερό όλο το 24ωρο.

Το νερό που αντλούμε από τις Κοινοτικές γεωτρήσεις των Κυθήρων είναι περίπου 160.000 κ.μ. ετησίως, τα οποία αναπληρώνονται αμέσως το χειμώνα όταν έχουμε κανονικές βροχοπτώσεις, πράγμα που είναι πασιφανές με την άνοδο της στάθμης του νερού σ' αυτές.

Η γεωλογική δομή των Κυθήρων μπορεί να συγκρατήσει τεράστια αποθέματα νερού που δυστυχώς εμείς εκμεταλλευόμεθα λίγο και τα πολλά εκφορτίζονται σιγά-σιγά στη θάλασσα.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ειδικών επιστημόνων η γεωλογική δομή των Κυθήρων είναι τέτοια που δεν μπορούμε με λίγες γεωτρήσεις να συλλέξουμε και να αντλήσουμε πολύ νερό.

Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να γίνουν πολλές γεωτρήσεις από τις οποίες θα γίνεται περιορισμένη άντληση. Η έρευνα παρ' όλο που είναι ακριβή, είναι δυστυχώς το μόνο μέσο με το οποίο μπορούν οι επιστήμονες να προβούν στην αποκάλυψη

της αλήθειας και στη συγκεκριμένη περίπτωση η επιτυχία του 60% θεωρείται μεγάλη επιτυχία.

Εμείς θέλουμε να ευχαριστήσουμε το **Ι.Γ.Μ.Ε.** για τις προσπάθειες που έχει κάνει μέχρι σήμερα, αλλά και για τη νέα μελέτη που ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 1995 με δική του πρωτοβουλία και δαπάνη, η οποία θα

συχίων. Αλίμονο αν η τοπική μας δημοσιογραφία στηριζόταν σε πρόχειρες, ιδιοτελείς ή άθελες γραφές.

Η πραγματικότητα, λοιπόν, είναι πως τα περισσότερα «βρυσικά» πηγάδια στις περιοχές που πραγματοποιήθηκαν γεωτρήσεις, στέρεψαν. Είναι αλήθεια πως κάποιοι από τους υπογράφοντες Προέδρους κάποτε

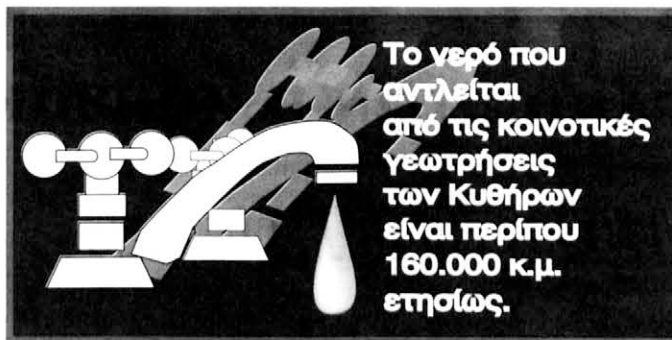
πολογισμού.

Δεν έχουμε σίγουρα την επιστημονική... υδρογεωλογική κατάρτιση ούτε γνωρίζουμε την πομπώδη ορολογία και την στρωματογραφία του τόπου μας, που φροντίζει να προβάλλει ο εμπνευστής και ο συντάκτης του εγγράφου.

Ευχόμαστε όμως η επιστημονική κατάρτιση και η «βαρύνουσα γνώμη» των «ειδικών» να δικαιωθεί και τα πολλά νερά που «εκφορτίζονται» σήμερα στη θάλασσα να τα εκμεταλλευτούμε από πετυχημένες γεωτρήσεις. Και θα είναι «ευχής έργον» να δικαιωθούν εκείνοι, οι... «ειδικοί» και όχι εμείς οι ανήσυχτοι. Ούτε βέβαια θεωρούμε πως από αυτό το δημοσίευμά μας μπορούν να υπάρξουν δυσμενείς επιπτώσεις στις αποφάσεις των διαφόρων «Υπηρεσιών» που ο Κυθηραϊκός λαός γνωρίζει πως επιβλέπουν και εκτελούν τα διάφορα δημόσια έργα...

Τελειώνοντας είμαστε αναγκασμένοι, παρά το σεβασμό και τη συμπάθειά μας που έχουμε προς τους αιρετούς μας άρχοντες (τους διαθετούμε και ειδική στήλη), να τους υπενθυμίσουμε πως η εφημερίδα μας ούτε ψηφοθηρικούς ούτε δημαγωγικούς στόχους έχει.

Η έννοια λοιπόν της παραπληροφόρησης που αβασάνισα μας αποδίδεται, επιστρέφεται τουλάχιστον σε κείνους τους Προέδρους, που τους είναι απαραίτητη σαν μέθοδος εφησυχασμού των κατοίκων της Κοινοτήτάς τους, σαν μέσο μείωσης των πολιτικών τους αντιπάλων και σαν τρόπος σύνταξης των... προλογικών τους εντύπων.

ολοκληρωθεί σε 4 χρόνια.

Η γεωλογική αυτή έρευνα και μελέτη θα είναι πληρέστερη και ακριβής διότι θα στηριχθεί στα μέχρι σήμερα υπάρχοντα στοιχεία και συγχρόνως στα νέα στοιχεία που προέκυψαν από τις γεωτρήσεις, κοινοτικές και ιδιωτικές, που έχουν γίνει.

Η μελέτη αυτή θα καθορίζει τη γεωλογική δομή και τη στρωματογραφία της **Κυθηραϊκής γης** και επιπλέον θα αναφέρει πού ενδεικνύται να γίνουν νέες γεωτρήσεις και φράγματα σε χειμάρρους, που θα συγκρατούν τα ρέοντα νερά και θα εμπλουτίζουν τον υπόγειο υδροφόρο.

Κατόπιν τούτου θα θέλαμε να παρακαλέσουμε τις τοπικές εφημερίδες και ειδικά τις εφημερίδες «**Φωνή των Κυθήρων**» και «**Κυθηραϊκά**» να μην προβαίνουν σε δημοσιεύματα για τα οποία δεν είναι ενημερωμένοι σωστά και έτσι να παραπληροφρούν την κοινή γνώμη, ενώ συγχρόνως να θίγουν υπηρεσίες και πρόσωπα με αποτέλεσμα να ζημιώνουν τον τόπο.

Ως εκ τούτου οι **Πρόεδροι** της νήσου **Κυθήρων** καταδικάζουν ομόφωνα τα αψυχολόγητα, ψευδή και χωρίς επιστημονική στήριξη επιχειρήματά τους που μπορεί άθελά τους, γιατί αλίμονο αν πούμε ηθελημένα, να εμποδίσουν το πρόγραμμα ανόρυξης γεωτρήσεων και συγχρόνως να βλάψουν ανεπανόρθωτα την οικιστική και τουριστική ανάπτυξη του νησιού μας.

Το παρόν να δημοσιευθεί στον τοπικό Τύπο.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΗΣΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ

Σημείωση: Θα ήμασταν περισσότερο ικανοποιημένοι αν η σημερινή ευαισθητοποίηση των αιρετών μας αρχόντων είχε ξεκινήσει παλαιότερα κι ύστερα από συγκεκριμένα δημοσιεύματά μας, πάνω σε **Παγκυθηραϊκά** προβλήματα. Ωστόσο πιστεύουμε πως τούτη η «όψιμη» αφύπνιση κάθε άλλο παρά πειστική και ρεαλιστική είναι.

Πάντως προκαταβολικά επισημαίνουμε πως η αναφορά μας στα θέματα των γεωτρήσεων στο Νησί μας υπήρξε συνειδητή και ηθελημένη και αποτέλεσμα παρατηρήσεων και ανη-

Στο πνεύμα των ημερών...

Στο πνεύμα των ημερών των Χριστουγέννων, οργανώθηκε και παρουσιάστηκε, για δεύτερη χρονιά, στα Μητάτα, αναπαράσταση της Γέννησης. Πρωτεργάτης, εμπνευστής κι οργανωτής, μιας σεμνής πραγματικά γιορτής, ο πάντα πρωτοπόρος παπα-Γιώργης Αδικημενάκης, που σε συνεργασία με το δάσκαλο και τον Πρόεδρο του χωριού, κατάφεραν όχι απλά να εντυπωσιάσουν τα μικρά παιδιά, αλλά και να ξαναζωντανέψουν θρησκευτικές μνήμες και να δώσουν πολλά μηνύματα στους μεγαλύτερους. Σε μια απόκρυφη σπηλιά, δίπλα στην Παναγία τη Σπηλιώτισσα, σ' ένα τοπίο που θύμιζε Παπαδιαμάντεια περιγραφή, μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου όχι απλά απόδωσαν ρόλους, αλλά έδωσαν μια αναγκαία και αντιπροσωπευτική νότα της Μεγάλης Γιορτής. Και φυσικά ανάμεσα στους άλλους ρόλους διακρίναμε και τον πραγματικό ρόλο του παπά του χωριού, αυτόν που άλλωστε συνειδητά γνωρίζει και εφαρμόζει ο παπα-Γιώργης Αδικημενάκης.

Κέντρο Υγείας «ΤΡΙΦΥΛΛΕΙΟ»

Το σύγχρονο ασθενοφόρο μας

Ευχαριστήριο Το Δ.Σ. του Νομαρχιακού Γενικού Νοσ/μείου Κ.Υ. Κυθήρων «**ΤΡΙΦΥΛΛΕΙΟ**» ευρίσκεται εις την ευχάριστον θέσιν να γνωστοποιήσει στους Κυθηριούς την απόκτηση από 23-1-96 ενός υπερσύγχρονου ασθενοφόρου αυτοκινήτου, το οποίο θα αναβαθμίσει την ποιότητα των παρεχομένων υπό του Νοσοκομείου-Κ.Υ. υπηρεσιών υγείας.

Το Δ.Σ. θεωρεί επίσης υποχρέωσή του να ευχαριστήσει θερμά κατά πρώτον λόγον τον **Βουλευτή Πειραιά κ. Σταύρο ΣΟΥΜΑΚΗ**, χάρις στις άοκνες προσπάθειες του οποίου έγινε δυνατή η απόκτηση του ασθενοφόρου καθώς και τον **Πρόεδρον** του **Ε.Κ.Α.Β. κ. Μιχάλη ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗ** που έδειξε πλήρη κατανόηση για την ανάγκη παραχώρησής του.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ

Αξιόλογες δραστηριότητες...

Μια σημαντική δραστηριότητα παρουσίασε και φέτος τα Χριστούγεννα το Τμήμα Νεότητας του Συλλόγου Αγίας Πελαγίας. Το Σάββατο 23 Δεκεμβρίου, τα παιδιά επισκέφθηκαν το γηροκομείο μας, όπου μαζί με τις ευχές και το χαμόγελό τους, μοίρασαν στους τρόφιμους χειροποίητες κάρτες, γλυκά και μυρτιές. Επίσης στις 28 του ίδιου μήνα, τα παιδιά οργάνωσαν χοροεπιδείξεις στο Πνευματικό Κέντρο του Ποταμού, της οποίας τα έσοδα διατέθηκαν για την αποπεράτωση του Ιερού Ναού Αγίας Πελαγίας.

Ο χορός σημείωσε μεγάλη επιτυχία τόσο στο θέμα της διασκέδασης, όσο και στην είσπραξη χρημάτων.

Προσφορές που έγιναν στο ναό της Αγίας Πελαγίας, μέσω του Τμήματος Νεότητας: Λευθέρης Γεώργιος 30.000 δρχ., Κασσιμάτης Παναγιώτης 50.000 δρχ., Πρινέας Αντώνης 5.000 δρχ., Πρινέας Παναγιώτης 5.000 δρχ., Μουζέκης Κώστας 5.000 δρχ., Σαμίου Ματίνα 10.000 δρχ., Καψάνη Άννα 5.000 δρχ., Ζαντιώτης Μανώλης 10.000 δρχ., Μαριάτος Πέτρος 10.000 δρχ., Τριφύλλης Μανώλης 5.000 δρχ., Σουρής Δημήτριος 5.000 δρχ.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΛΙΑΝΙΚΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας Κοντολιανικών της Επαρχίας Κυθήρων ευχαριστεί το ΥΠΕΧΩΔΕ το οποίο σύμφωνα με το με αριθ. οικ. 100674/7071/5/27-12-1995 έγγραφό του μας ενέκρινε την απευθείας επιδότηση από το Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) με το ποσό των 4.000.000 δραχ. για το έργο «Διαμόρφωση ανάπλαση ελεύθερων κοινοχρήστων χώρων των οικισμών Φατσαδικών, Τσικαλαρίων, Κοντολιανικών και Γουδιανικών».

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Π. ΦΑΤΣΕΑΣ

Ο ρόλος της μέλισσας στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος

Όλοι οι άνθρωποι, από πολύ νωρίς, μαθαίνουν αρκετά για το επώδυνο κέντρισμα της μέλισσας. Ελάχιστοι δυστυχώς γνωρίζουν το τεράστιο μέγεθος της προσφοράς της στον άνθρωπο.

Οι περισσότεροι πιστεύουν πως η μοναδική προσφορά της σ' αυτόν είναι το εύγευστο μέλι της και το κερί. Κάποιοι γνωρίζουν επίσης λίγα πράγματα για το βασιλικό πολτό, τη γύρη και ακόμη λιγότεροι για την πρόπολη.

Πολύ λίγοι είναι αυτοί που γνωρίζουν τον πρωτεύοντα ρόλο της μέλισσας στη γεωργία, ως επικονιαστή των λεγόμενων εντομοφίλων φυτών. Συχνά και οι ίδιοι οι καλλιεργητές τέτοιων φυτών δεν γνωρίζουν καλά τη σημασία της παρουσίας της μέλισσας για τη γονιμοποίηση και την καρπώδηση των φυτών τους και το ρόλο της στην ποιότητα και την ποσότητα της σοδιάς τους. Η αξία αυτής της προσφοράς σε χρήμα, αν και δεν είναι εύκολο να υπολογισθεί, είναι πολύ μεγάλη. Σύμφωνα με ερευνητική εργασία που έγινε στις ΗΠΑ το έτος 1981, το ποσό αυτής της δραστηριότητας κυμάνθηκε γύρω στα 18,9 δισεκατομμύρια δολάρια και ήταν 143 φορές μεγαλύτερο από την ολική αξία των προϊόντων της μέλισσας (μέλι, γύρη, βασιλικό πολτό, κερί, πρόπολη), που παράχθηκαν στις ΗΠΑ αυτή τη χρονιά. Το ίδιο σημαντικό, λίγο παραπάνω ή παρακάτω, είναι η προσφορά της μέλισσας σ' όλες τις γεωργικές χώρες του κόσμου.

Πολύ περισσότερα μπορούν να γραφτούν για την ανυπολόγιστη αξία προσφοράς της μέλισσας στην άγρια φύση. Η επικονίαση των χιλιάδων ειδών άγριων φυτών που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί με κανένα τρόπο, πολύ περισσότερο να μεταφραστεί σε χρήμα.

Είναι γνωστό ότι οι διάφορες μορφές ζωής που υπάρχουν σ' ένα οικοσύστημα, αποτελούν το κομμάτι ενός συνόλου. Η απομάκρυνση ενός κομματιού, από οποιαδήποτε αιτία, επηρεάζει τη ζωή των άλλων λιγότερο ή περισσότερο, ανάλογα με το ρόλο του μέσα στο οικοσύστημα. Είναι βασικός ο ρόλος που παίζουν ορισμένα φυτικά είδη, τα λεγόμενα φυτά-κλειδιά (Key plants), στη διατήρηση ενός οικοσυστήματος. Έχει υπολογισθεί ότι 25-50 διαφορετικές μορφές ζωής εξαρτώνται από κάθε ένα είδος τέτοιων φυτών. Όταν αυτά τα φυτά εξαφανίζονται από το οικοσύστημα, τότε το όλο σύστημα υποβαθμίζεται και δεκάδες άλλες μορφές ζωής χάνονται επίσης από το οικοσύστημα αυτό.

Η καταστροφή των δασών και στη

Του Βασίλη Λιάκου
Επικούρου καθηγητή Κτηνιατρικής

συνέχεια η λεγόμενη «εκμετάλλευση» των εκχερσωμένων εδαφών, από διάφορες ανθρωπίνες δραστηριότητες οδήγησε τεράστιες εκτάσεις της γης σε υποβάθμιση και τελικά στην ερήμωση. Οι έρημοι που διαρκώς αυξάνουν σε αριθμό και έκταση επάνω στη γη είναι οικοσυστήματα που κυριολεκτικά κατέρρευσαν, επειδή χάθηκαν, από οποιαδήποτε αιτία, τα απαραίτητα για τη ζωή φυτά. Τα υποβαθμισμένα οικο-

συστήματα, ακόμη και αυτά που έχουν καταρρεύσει και έχουν φτάσει στο σημείο της ερημοποίησης, είναι δυνατό να σωθούν και να επανέλθουν στη ζωή. Χρειάζεται

όμως να γίνει μεγάλη προσπάθεια και να ξοδευτεί χρήμα και κόπος από τον άνθρωπο. Πολλές φορές δεν αρκεί μονάχα η προσπάθεια, αλλά είναι απαραίτητη και η βοήθεια της μέλισσας. Στην Καλιφόρνια διαπιστώθηκε ότι η παραγωγικότητα των ξερικών λιβαδιών αυξήθηκε κατά τέσσερις φορές με την παρουσία αγριοτριφυλλίου στην ομάδα των λιβαδικών φυτών. Παρατηρήθηκε μάλιστα ότι οι εκτάσεις με αγριοτριφυλλο πολλαπλασιάζονταν σε αριθμό και αυξάνονταν σε μέγεθος και απόδοση όταν υπήρχε άφθονος πληθυσμός μελισσών. Όταν ο πληθυσμός των μελισσών ήταν χαμηλός, τα σημεία με αγριοτριφυλλο παρουσίαζαν τάση αραίωσης και μείωσης. Το κέρδος από τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους, τη συγκράτηση των νερών της βροχής και την αύξηση των υπόγειων υδάτων δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί.

Η παρουσία χιλιάδων μελισσιών παρά τις αντίξοες συνθήκες στα ανεμοδαρμένα και διψασμένα από την ανομβρία νησιά μας παίζει σπουδαίο ρόλο στη συντήρηση: έστω και αυτής της φτωχής βλάστησης που υπάρχει και την προστασία του εδάφους από παραπέρα υποβάθμιση.

Τα φυτά είναι το βασικό συστατικό του κάθε οικοσυστήματος, οι μέλισσες είναι απαραίτητες για την ύπαρξη πολλών φυτών και φυτοκοινωνιών. Η «άγρια ζωή» φαίνεται να εξαρτάται από αυτούς τους δύο παράγοντες. Περισσότερα από εκατό φυτικά είδη έχει διαπιστωθεί ότι είναι πολύ μεγάλης σημασίας για την «άγρια ζωή». Το 65% από τα πολύτιμα για την «άγρια ζωή» διατροφικά φυτά επικονιάζονται από τις μέλισσες. Ακόμη το 86% από τα δασικά φυτά που θεωρούνται πολύτιμα για την ύπαρξη της άγριας ζωής γονιμοποιούνται με τη βοήθεια των μελισσών.

Η σταυροεπικονίαση είναι η μέθοδος γονιμοποίησης των φυτών που χρησιμοποιούν οι επιστήμονες γενετιστές για να επιτύχουν, με τις διασταυρώσεις, νέες φυλές φυτών, με επιθυμητές σ' αυτούς ιδιότητες. Στη φύση η σταυροεπικονίαση, στα εντομοφιλά φυτά, επιτυγχάνεται χάρη στην παρέμβαση κάποιου εντόμου, που τις περισσότερες φορές συμβαίνει να είναι η μέλισσα. Η σταυροεπικονίαση ανάμεσα σε φυτά που καταφέρνουν να επιβιώνουν κάτω από δύσκολες συνθήκες, σε υποβαθμισμένες περιοχές, οδηγεί στη δημιουργία νέων ποικιλιών, με ικανότητα επιβίωσης σε σκληρές περιβαλλοντικές συνθήκες.

Με τον τρόπο αυτό εμπλουτίζεται το φυτικό βασίλειο με φυσικές ποικιλίες φυτών ανθεκτικές και ευπροσάρμοστες, ικανές να επιβιώνουν κάτω από συνθήκες που άλλες ποικιλίες θα εξαφανίζονταν. Ο εμπλουτισμός της φύσης με τέτοια φυτά έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση υποβαθμισμένων περιοχών και την αλλαγή του οικοσυστήματος. Ο ρόλος της μέλισσας και των άλλων εντόμων επικονιαστών είναι πρωταρχικός, σ' αυτήν την αλλαγή.

Τα φυτά είναι το θεμέλιο κάθε οικοσυστήματος. Χωρίς αυτά είναι ουσιαστικά αδύνατη η παρουσία κάθε μορφής ανώτερης ζωής. Ο ρόλος των εντόμων επικονιαστών, και ιδιαίτερα της μέλισσας, είναι θεμελιώδης για την ύπαρξη πολλών φυτών. Η ύπαρξη «άγριας ζωής» φαίνεται ότι στηρίζεται κατά κύριο λόγο στους δύο αυτούς παράγοντες. Είναι πολύ δύσκολο αν όχι ακατόρθωτο να προσδιορισθούν οι πολλές και πολυσύνθετες αλληλεπιδράσεις μεταξύ φυτών και εντόμων επικονιαστών, η σπουδαιότητά τους όμως είναι τόσο μεγάλη που πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη.

Η δραματική ελάττωση των εντόμων επικονιαστών, εξαιτίας της αλόγιστης χρήσης των εντομοκτόνων, έχει καταστήσει τη

μέλισσα τον κύριο επικονιαστή όχι μόνο των καλλιεργούμενων από τον άνθρωπο φυτών, αλλά και μεγάλου αριθμού αυτοφυών φυτών.

Πολλές φορές τις πληγές που ανοίγει το ανθρώπινο χέρι στη φύση, τις επουλώνουν, έστω άθελά τους, τα ακούραστα πόδια και τα φτερά της μέλισσας. Χρέος μας είναι να την προστατέψουμε, ο καθένας με τον τρόπο που μπορεί. Η μελισσοκομία είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και αποτελεί εθνικό κεφάλαιο πρώτης προτεραιότητας για κάθε κράτος. Πρέπει να το αντιληφθούν καλά και οι αρμόδιοι παράγοντες, αλλά και οι απλοί πολίτες.

Ενημέρωση για τις εικόνες που αγνοούνται

ΖΗΤΑΕΙ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κοινοφελών Εργων Μυλοποτάμου Κυθήρων πληροφορήθηκε από την Συντονιστική Επιτροπή των Κυθηραίων Σωματείων ότι 80 εικόνες, που φυλάσσονταν στον Αγιο Ιωάννη τον Θεολόγο της Χώρας, μεταφέρθηκαν, χωρίς να τηρηθούν οι νόμιμες διαδικασίες και ερήμην των αρμοδίων φορέων, εις την Μονή του Οσίου Θεοδώρου.

Επειδή γνωρίζουμε ότι στις εκκλησίες του χωριού μας, και ιδίως του Κάστρου της Κάτω Χώρας υπήρχαν πολλές εικόνες των οποίων αγνοούμε την τύχη, καλούμε τους υπευθύνους να μας ενημερώσουν εγγράφως πόσες και ποιες εικόνες του χωριού μας φυλάσσονται, από ποιους, σε ποιον τόπο και χώρο, καθώς και σε ποια κατάσταση βρίσκονται.

Επιφυλασσομάστε να ασκήσουμε κάθε νόμιμο δικαίωμά μας και να προβούμε σε κάθε αναγκαία ενέργεια για την διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, όπως έχουμε χρέος απέναντι στις μελλοντικές γενιές.

Θεωρούμε πρωταρχικής σπουδαιότητας την δημιουργία **Βυζαντινού Μουσείου** στα Κύθηρα.

Προτείνουμε μάλιστα για την στέγασή του να χρησιμοποιηθεί κάποιος από τους χώρους που—όπως όλοι οι συμπατριώτες μας γνωρίζουν—είναι πλούσιο το **Μυλοπόταμο**.

Αθήνα, 18/1/96

Για το Δ.Σ.
του Συλλόγου μας
Ο γενικός γραμματέας

✓ **ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ** ΠΡΟΣ: Τον κ. **Κασσιμάτη Εμμανουήλ**, κάτοικο Λειβαδίου Κυθήρων. ΚΟΙΝ.: 1) Επαρχείο Κυθήρων. 2) κ. **Ν. Βάρδα**, συντηρητή Αρχαιοτήτων.

ΘΕΜΑ: Δωρεά εικόνας στη Συλλογή Εργων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής τέχνης Κυθήρων. Η Εφορεία μας εκφράζει τις θερμότερες ευχαριστίες της για την από μέρους σας δωρεά της μεταβυζαντινής εικόνας, διαστ. 0,295X0,245 με κεντρικό θέμα ένθρονη Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές δωδεκάορτου, την ημέρα των εγκαίνιων της Συλλογής Εργων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής τέχνης στο ναό της Ανάληψης Λειβαδίου Κυθήρων, στις 22 Οκτωβρίου 1995. Η πράξη σας αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και δικαιώνει την προσπάθεια της υπηρεσίας μας να συγκεντρώσει και να επαναφέρει στα Κύθηρα συντηρημένα έργα τέχνης, που εκτίθενται μόνιμα πλέον στο συγκεκριμένο χώρο του ναού της Ανάληψης, που μας παραχωρήθηκε από την Ι. Μητρόπολη Κυθήρων.

Η προϊσταμένη της Υπηρεσίας
Ελένη Γκίνη-Τσοφοπούλου

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΡΑΚΑΚΗΣ TOURS
(Ο ΕΛΛΗΝΑΣ)

ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥΛΜΑΝ - ΤΑΞΙ

ΛΕΙΒΑΔΙ - ΚΥΘΗΡΑ - Τηλ. 0735 - 31160 - 31860

Εδώ σ' ετούτο το νησί, μπορείς να ιδρύεις όνειρα, να βρεις τη γαλήνη...

Η εορτή των Χριστουγέννων με το μήνυμά της, μήνυμα αγάπης, ειρήνης, ευδοκίας εν ανθρώποις (κάτι που, όσο κι αν ακούγεται υπό τύπον φόρμουλας κάθε χρόνο, αυτή την περίοδο, ωστόσο, θερμαίνει τις ανθρώπινες ψυχές και σταλάζει γαλήνη), με παρακίνησε να κοινωνήσω μαζί σας και να σας γνωρίσω κάποιες σκέψεις μου. Κι ετούτο, γιατί αισθάνομαι ότι με δένουν με το νησί ουσιαστικοί δεσμοί αγάπης, φιλίας και αμφίδρομης προσφοράς: κάτι, που, ίσως ηθελημένα, ίσως αθέλητα, εμμέσως, έτειναν να υποσκάψουν κάποιοι.

Μόνον, όποιος ζήσει στο Τσιρίγο και γνωρίσει ουσιαστικά τους ανθρώπους του και έχει την εξαιρετική τύχη, που είχα, να πρωτοσυναντήσει και να συνδεθεί απαρχής με πρόσωπα, που καθρεπτίζουν τον ψυχικό πλούτο ή αλλιώς την ευγένεια και αρχοντιά του τόπου αυτού, μπορεί να σταθεί ανέγγιχτος και αλώβητος στα βέλη ανεξήγητης μικροψυχίας κάποιων, δηθεν, πνευματικών ανθρώπων.

Και βέβαια δεν αξίζει η αναφορά σε τέτοια πρόσωπα, αλλά σ' εκείνα, που ζουν και δρουν σ' αυτό το μικρό και ονειρεμένο νησί, προσφέροντας την αγάπη, τη φιλοξενία και δείγματα ανθρωπιάς προς όλους, ακόμη και για 'κείνους, που δεν διαθέτουν τον επαρκή ψυχισμό για να αποκαλύψουν αλλιώς το μεγαλείο και την ομορφιά του τόπου. Τα πρόσωπα αυτά, που, προς τιμήν τους, έχουν αποβάλει το κοντόφθαλμο σύνδρομο του τοπικισμού και διαθέτουν ζέον και ουσιαστικό ενδιαφέρον για την πρόοδο του νησιού, τα γνώρισα από κοντά να δίνονται σύμφυχα στον αγώνα του κάθε ξένου που θα πατήσει στο νησί τους, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες του σ' αυτό.

Σκοπός της παραμονής μου στο νησί ήταν να συμβάλω στο έργο της αρχειοθέτησης και ταξινόμησης των εγγράφων της βενετικής καγκελαρίας του Ιστορικού Αρχείου Κυθήρων, και θα έλεγα ότι, πράγματι, στρατολογήθηκα γι' αυτό τον σκοπό από την γνωστή για την προσφορά της στην ανάδειξη της ιστορίας των Κυθήρων, αλλά και στη διά-

σωση και την επί σειράν ετών ανασύσταση της πολύτιμης αρχειακής μονάδας του, την καθηγήτρια κ. Χρύσα Μαλτέζου.

Χάρη στην πολύτιμη επιστημονική αρωγή της καθηγήτριας κ. Μαλτέζου, αλλά και στον ενθουσιασμό για την έρευνα, που η ίδια, ως καταξιωμένη ερευνήτρια και δασκάλα μου, είχε εμφυσήσει σε μένα κατά την εργασία μου στο αρχείο του νησιού, καθώς και στην αγάπη, τη φιλοξενία και την αμέριστη συμπαράσταση των πνευματικών ανθρώπων του, και αναφέρω, ως μου επιτραπεί, μεταξύ των πολλών, τουλάχιστον δύο, την σεβαστή αρχόντισσα κ. Βούλα Αρώνη και την φίλη γυμνασιάρχη και έγκριτη εκπαιδευτικό κ. Ελένη Χάρου, νομίζω ότι το διάστημα αυτό υπήρξε αληθινά σταθμός στη ζωή μου. Ένας σταθμός όχι μόνο προσανατολισμού των ερευνητικών ενδιαφερόντων μου, αλλά και της αποκάλυψης ενός όμορφου κόσμου αγνών και μεγάλων ανθρώπων, με μια αληθινά συγκινητική προσφορά, που σπανίζει ή μάλλον είναι

ΚΑΠΟΙΕΣ ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

δύσκολο να απαντήσει κανείς στη ζωή του σε μεγαλοουπόλεις. Ας με συγχωρήσουν όσα πρόσωπα δεν κατονόμασα, γνωστά και άγνωστά μου, που μου εκδήλωσαν αισθήματα αγάπης και φιλίας (τα οποία είναι πολλά και πολύ αγαπητά μου), που άλλωστε, θα κατανοήσουν ότι το απέφυγα, για να μην πλατειάσω.

Σ' ετούτο το νησί, για όλους τους παραπάνω λόγους, ένιωσα απόλυτα το σημαίνον στο στίχο του ποιητή: «εδώ μπορείς να ιδρύεις όνειρα, να βρεις τη γαλήνη». Γιατί, όσοι μη Κυθηριοί ζήσουν, έστω και για λίγο, στο Τσιρίγο, δεν μπορεί παρά να αγαπήσουν και, συνήθως, εξακολουθούν και κατόπιν να τηρούν δεσμούς αγάπης με το νησί, απ' όπου αντλούν τη δύναμη να ιδρύουν όνειρα γι' αυτόν τον κατεξοχήν ονειρεμένο τόπο, μπορεί να παθιάζονται, μάλιστα, για να καρπίσουν τα όνειρα αυτά, αλλά και κερδίζουν οι ίδιοι, ανεπαισθήτως, πολλά σε μέρος ατομικής γαλήνης. Μπορεί, τέλος, και δικαιωματικά,

άλλωστε, να αισθάνονται περισσότερο, όταν, έστω και ένας, από αμνηχανία τουλάχιστον (γιατί δεν εξηγείται η μνησικακία, αν υπάρχει), θελήσει, εμμέσως, με τον ουσιαστικά αδύναμο ολωσδιόλου τρόπο του, να ανακόψει έναν τέτοιο δεσμό.

Γιατί, είναι πάνω από τις δυνάμεις του οποιουδήποτε να λυθεί ένα τόσο, χρονικά τουλάχιστον, άρρηκτο, υπάρχον συναισθηματικό υπόβαθρο, αλλά και να αγνοηθεί το επιστημονικό έργο, μιας μακράς ερευνητικής θητείας και αδιάλειπτης προσφοράς της καθηγήτριας κ. Χρύσας Μαλτέζου, αλλά και της δικής μου μαθητείας, στο Ιστορικό Αρχείο Κυθήρων. Κάτι, που ευδοκίμησε χάρη στην πάνοπλη επιστημονική υποδομή και με τη σφραγίδα έργου ζωής της κ. Μαλτέζου, μιας υποδειγματικής ερευνήτριας και χαρισματικής πανεπιστημιακής δασκάλας: κάτι που αξίζει να τονιστεί, μάλλον σήμερα, περισσότερο, όταν η αναφορά στο έργο άξιων ερευνητών και χαρισματικών δασκάλων είναι ελλειπτική. Το πιθανότερο, γιατί, ίσως, πρόκειται για σπάνιο είδος στις μέρες μας στο πεδίο της επιστήμης και της έρευνας, χωρίς να αποκλείεται, όμως, και η έλλειψη του επαρκούς σεβασμού και αναγνώρισης από τους νεότερους.

Πάντα με αγάπη και με τις καλύτερες μνήμες από το Τσιρίγο και βέβαια με την υπόμνηση ότι πάντα θα είναι ζωντανόι οι δεσμοί μου με το νησί και το αρχείο του.

Με τις πιο εγκάρδιες ευχές μου, προς όλους, για το 1996!

Μια Κρητικιά, που θέλει να αισθανεται και Κυθήρια, όπως την μύησαν οι Τσιριγώτες του Τσιρίγου και όχι της Αθήνας!

Ηράκλειο Κρήτης, 20.12.1995

Μαρία Γ. Πατραμάνη

ΜΑΡΙΑ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗ:

Η Μαρία Πατραμάνη είναι απόφοιτος του τομέα Μεσαιωνικών και Νεότερων Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Βενετία, ως υπότροφος του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας. Στα Κύθηρα ήλθε τον Οκτώβριο του 1988 και παρέμεινε ως το Μάη του 1990, ως έκτακτη υπάλληλος του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο Ιστορικό Αρχείο Κυθήρων. Εδώ με την επιστημονική εποπτεία της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Χρύσας Μαλτέζου, ανέλαβε το έργο της ταξινόμησης, αρχειοθέτησης και καταλογγράφησης των εγγράφων της βενετικής καγκελαρίας. Έχει ασχοληθεί με τη μελέτη και την έρευνα της ιστορίας της περιόδου της βενετοκρατίας στην Κρήτη και τα Κύθηρα κι έχει γράψει σχετικές μελέτες. Εξάλλου εκπαιδεύει, υπό την καθοδήγηση της καθηγήτριάς της κ. Χρύσας Μαλτέζου, διδακτορική διατριβή με θέμα «Κρητικοί Πρόσφυγες στα Κύθηρα (1645-1797)». Το θέμα της διατριβής της αυτής θασίζεται σε ανέκδοτο αρχειακό υλικό που συγκέντρωσε από έρευνές της στο Ιστορικό Αρχείο Κυθήρων και στα Κρατικά Αρχεία της Βενετίας.

ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ 1943:

Μια ανάμνηση

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο μας

Κάθε πρωί φορώντας σορτς και αρβύλες με καρφιά, άρχιζα τις επισκέψεις μου σε όλα τα σπίτια όπου με φώναζαν. Αυτό ήταν μια ευκαιρία για να γνωρίσω στο πλάτος και το μήκος του, όλο το νησί (μήκος 8 χιλιόμετρα, πλάτος σχεδόν 3) και να απολαύσω ό,τι η άγρια φύση του πρόσφερε στις αισθήσεις μου, τα ζωηρά χρώματα, τις ανταύγειες, το κελιάδισμα των πουλιών, το φλοίσβο της θάλασσας, τις δυνατές μυρωδιές του θαμνοδάσους και των μεσογειακών φυτών, που μου έφερναν στο νου τις ίδιες μυρωδιές της πατρίδας μου, της Πούλιας. Αξέχαστη μου έμεινε η επαφή και η σχέση μου, με τον κόσμο του νησιού. Με υποδέχονταν με πεντακάθαρα πάντα σπίτια κι έμενα άφωνος μπροστά στη συμπεριφορά και τη φινέτσα των συνομιλητών μου, σχεδόν πάντα γυναικών, οι οποίες με τις χειρονομίες τους —τουλάχιστον αυτή την ιδέα είχα σχηματίσει— μου απεκάλυπταν την καταγωγή από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Κάθε φορά που έλεπε το ποτηράκι του ούζου, του ελληνικού εθνικού ποτού με βάση το γλυκάνισο, κι οι φέτες μικρών καρπουζιών που στο χωριό μου λέγονται «καροζέλλια», στην τοπική διάλεκτο. Όταν γύριζα στο κατάλυμά μου, ένα ασβεστωμένο δωμάτιο με ένα μικρό κρεβάτι πάνω από το οποίο υπήρχε μία τέντα από γάζα, σαν προστασία από τις ανηλεείς επιθέσεις των κουνουπιών, αλλάζα για να πάω στη θάλασσα, μετά τον απογευματινό υπνάκο. Ποτέ μετά από τότε δεν είχα την τύχη να ευχαριστηθώ τόσο μακρινές θαλασσινές διακοπές, για 4 μήνες. Εκεί έμαθα να βουτάω από ένα κάποιο ύψος και επιδόθηκα σε μακρινές προπονήσεις κολύμβησης αντοχής, με έναν ενδόμυχο φόβο μήπως χρειαστεί για ένα τυχόν πολεμικό ναυάγιο κατά το ταξίδι επιστροφής στην ξηρά.

Σε επίπεδο εξάσκησης της επαγγελματικής μου ιδιότητας και της ειδικότητάς μου, μου έτυχε να με φωνάσουν τη νύχτα για να βοηθήσω τον τοκετό μιας γυναίκας που δεν κατόρθωνε να «ελευθερωθεί». Αξίζει να φωτογραφηθεί η σκηνή που συνάντησα. Η γυναίκα με έκφραση πόνου στο πρόσωπό της, καθισμένη σε μια κασόνα συσκευασίας, δύο άλλες γυναίκες που την υποβάσταζαν, από τις δύο πλευρές, τελευταίες από μια διπλή σειρά πέντε-έξι γυναικών καθισμένων σε ημίκυκλο, τα χέρια σταυρωμένα στις ποδιές, το ύψος που έδειχνε μεγάλη συμμετοχή και συγκίνηση. Στα πόδια της «πονεμένης» μητέρας, σκυμμένη στη γυμνή γη, η γυναίκα που έκανε χρέη μαμμής, με τα χέρια που ανίχνευαν στο σκοτάδι του κόλπου της ετοιμόγεννης, που ήταν τελείως σκεπασμένη με μια πλατύγυρη φούστα, μέχρι τους αστραγάλους.

Εκείνο που εντυπωσίασε περισσότερο ήταν ένα αιματοβαμμένο κουρέλι πεσμένο στη γη, που χρησίμευε στην αυτοσχέδια μαμμή να καθαρίζει τα χέρια της! Εγώ με το κύρος που μου έδινε η επαγγελματική μου ιδιότητα ζήτησα να αδειάσει το δωμάτιο απ' όλα τα πρόσωπα που δεν είχαν καμία δικαιολογία να στέκονται εκεί κι όταν άκουσα τους καρδιακούς παλμούς του παιδιού, τους είπα με λύπη πως δεν ήταν πια στη ζωή.

Με την ανίχνευση διαπίστωση ότι το κεφάλι του εμβρύου ήταν σε καλή θέση και ότι η διάταξη του στόμου της μήτρας, παρόλο που είχε επιτευχθεί με αδέξιες κινήσεις, ήταν σχεδόν ολοκληρωμένη. Εάν διέθετα μία λαβίδα θα έλυνα το πρόβλημα σε λίγες στιγμές, κατόρθωσα όμως να πείσω τη μαμμή να διακόψει τις άκαρπες προσπάθειές της και τη βεβαίωσα ότι αφήνοντας ήσυχη τη γυναίκα, με την επανάληψη της φυσικής ωδίνης, ο τοκετός θα ακολουθούσε, χωρίς κίνδυνο για τη μητέρα. Κι έτσι έγινε.

Την αυγή γύρισα στο σπίτι μου αναλογιζόμενος τη μοναδική αυτή εμπειρία που έζησα. Λίγες μέρες αργότερα μου έστειλαν δώρο ένα αρνάκι.

Μία άλλη νέα για μένα, εμπειρία, ήταν η συμμετοχή μου στην κηδεία ενός γέρου, που πέθανε από απόφραξη των νεφρών. Ο πεθαμένος οδηγήθηκε στον τάφο χωρίς φέρετρο, πλαγισμένος απλά σ' ένα φορείο, με τον παπά να προηγείται ψάλλοντας.

Συνεχίζεται

Κύριε Διευθυντά,

Θα 'θελα να προσθέσω τη φωνή μου, καθώς και πολλών συμπατριωτών μας, στις ανησυχίες σου, που διατύπωσες σε πρόσφατο δημοσίευσμά σου, για το πρόβλημα του νερού στο Νησί μας. Και πριν να είναι αργά, να πω σε κάθε αρμόδιο και υπεύθυνο να διαβάσει και να προβληματισθεί:

1. Με όσα γράφονται για την επικείμενη έλλειψη νερού, σ' ολόκληρο τον πλανήτη μας.
2. Με αυτά που έκανε ο Μανώλης Γλέζος, ως Πρόεδρος του χωριού Απειρανθος της Νάξου, όπου και βραβεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
3. Με το τι γίνεται στην Κύπρο, όπου δεν αφήνουν σταγόνα νερού να πάει στη θάλασσα.
4. Με όσα είχε προτείνει, πριν από 30 χρόνια ο Γεώργιος Κόκομα.
5. Με τις τεράστιες ποσότητες νερού που πήγαν στη θάλασσα κατά τις τελευταίες βροχές.
6. Με το όραμα πώς θα ήταν το Νησί μας αν είχε νερό.

Είμαι βέβαιος ότι αν συνειδητοποιήσουν πόσο κινδυνεύουμε, θα ενεργήσουν και θα πείσουν τις υπηρεσίες να βρουν τις πρόχειρες λύσεις με κατασκευές μικρών φραγμάτων. Το Νησί μας προσφέρεται και η Κοινότητα χρηματοδοτεί. Επιτέλους ας δούμε πέρα από τη μύτη μας, ας αφήσουμε το γεμάτο εγωισμό και μικρότητες λαϊκιστικό εαυτό μας κι ας δράσουμε συνολικά για ολόκληρο το Νησί μας. Ας καταλάβουμε μια για πάντα ότι είμαστε καταδικασμένοι να ταξιδέψουμε στο ίδιο καράβι κι αν θα βουλιάξει δεν θα πνιγούν μόνο οι άλλοι.

Ευχαριστώ Στράτης Θεοδωρακάκης

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Παράκληση... από τον Αρχιμανδρίτη Ευθύμιο

Προς τον Αξιότιμον Υπουργόν ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

ΚΟΙΝ.: κ. Νομάρχη Πειραιά

κ. Επαρχο Κυθήρων

κ. Πρόεδρο της Εγχωρίου Περιουσίας

Κυθηραϊκό Τύπο

Ευρισκόμενος εις το Ιερό Προσκύνημα της Αγίας Μόνης Κυθήρων εγώ ο γηραιός σήμερα πρεσβύτερος Αρχιμανδρίτης Ευθύμιος Καλλιέργης, επί σαράντα έτη εφημέριος του Ιερού Προσκυνηματος, πολλά έργα με τη βοήθεια της Υπεραγίας Θεοτόκου της επονομαζομένης Αγίας Μόνης, επετέλεσα στο διάστημα αυτό.

Ο δρόμος που ήταν χωματένιος, με τη βοήθεια των αποδήμων τέκνων Αυστραλίας - Αμερικής και Κυθηρίων Αθηνών και Πειραιά, με τη συμπαράσταση της τότε Επιτροπής μου έγινε τσιμεντόδρομος. Πριν από πέντε έτη άλλωστε, άρχισε να επισκευάζεται και ο δρόμος που ξεκινά από το Προσκύνημα εις το Ραντάρ του ΟΤΕ.

Με τις νταλικές φορτωμένες υλικά και με τις φορτωμένες μπετονιέρες υπέστη μεγάλες φθορές ο δρόμος του Ιερού Προσκυνηματος με αποτέλεσμα να μας παραπονούνται

★ **ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Δωρεών σε χρήμα προς το Ιερό Προσκύνημα Αγίας Μόνης, από 1 Ιανουαρίου 1995 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1995.**

Α' Δωρεές σε δραχμές. Αικατερίνη Στάθη 1.000, Δημήτριος Κόκορης 20.000, Αικατερίνη Στάθη 1.000, Παναγιώτης Σταμάτοπουλος 20.000, Σταύρος Σωζώπουλος 5.000, Αικατερίνη Στάθη 1.000, Στρατούλα Πρινέα (για Αγιο Γεώργιο στο Βουνό) 5.000, Αθηνά Φατσέα 20.000, Στυλιανός και Γρηγορία Μεγαλοκονόμου 10.000, Εκδρομείς από Ορχομενό 15.000, Πιπίτσα Κασιμάτη 5.000, Ιωάννης Καστρίσιος 10.000, Νικολαΐδα Ουρανία 30.000, Γεώργιος Διακόπουλος 10.000, Ελένη Μαρέντη 30.000, Γεώργιος Πολίτης 20.000, Εμμανουήλ Χάρος 20.000, Αρχιμανδρίτης Ευθύμιος Καλλιέργης 33.500.

Β' Δωρεές σε δολάρια Αυστραλίας. Ελένη Ποτήρη 20, Μέτη Μαυρομάτη 20, Σταύρος Καλλιέργης 50, Ελένη Λεβουήνη 30, Μαρία Πέντε 10, Νίκος και Μαρία Φάλη 20, Γεωργία Στάθη 2.000, Μ. Μαυρομάτη 20.

Όλους τους παραπάνω το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο της Αγίας Μόνης ευχαριστεί θερμά για τις φιλευσεβείς εκδηλώσεις τους προς το Ιερό Προσκύνημα.

★ **ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Δωρεών σε είδος προς το Ιερό Προσκύνημα Αγίας Μόνης, Ιανουαρίου 1995.**

Ιωάννης Φριλλίγγος εδώρησε 10 (δέκα) σεντόνια και 5 (πέντε) μαξιλαροθήκες. Ανδρέας Κασιμάτης εδώρησε 60 (εξήντα) σεντόνια και 60 (εξήντα) μαξιλαροθήκες.

Όλους τους παραπάνω το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο της Αγίας Μόνης ευχαριστεί θερμά για τις φιλευσεβείς εκδηλώσεις τους προς το Ιερό Προσκύνημα της Αγίας Μόνης.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Αρχιμ. ΝΕΙΛΟΣ ΜΟΥΣΕΛΗΣ

Τα Μέλη

Καστρίσιος Αθανάσιος

Πετρόχειλος Παναγιώτης

Πρωτοψάλτης Νικόλαος

Χρυσάφτης Δημήτριος

οι οδηγοί όλων των τροχοφόρων οχημάτων ότι δυσκολεύονται στην άνοδο.

Όταν χαράχτηκε ο δρόμος αυτός επί της εφημερίας του προκατόχου μου πατρός Προκοπίου Μόρμωρη και των συνεργατών του, έγινε χωματόδρομος. Κατόπιν όμως η φθορά του χρόνου τον κατέστησε και αυτόν δυσχερή και τα οχήματα δυσκολεύονταν ν' ανέβουν στο Προσκύνημα.

Εν τω μεταξύ ο προηγούμενος εφημέριος απεβίωσε και τον αντικα-

τέστησα εγώ. Τότε μ' ένα στόμα όλοι οι ταξιτζήδες και οι οδηγοί των λεωφορείων, επειδή δυσκολεύονταν να φέρουν προσκυνητές, μου είπαν: «Πάτερ Ευθύμιε, φτιάξε μας το δρόμο γιατί δεν ξανανεβαίνουν με».

Τότε και εγώ άρχισα να γράφω και στους αποδήμους του εξωτερικού και στους Κυθηρίους των Αθηνών και του Πειραιά, και με τη βοήθεια της τότε κυβερνήσεως, μου έδωσαν 120.000 δραχμές και έφτιαξα ένα τμήμα του δρόμου με τσιμέντο. Ετσι

με αυτή την προσπάθεια τελείωσε ο δρόμος έως το μοναστήρι. Βεβαίως πάντοτε με τη συμπαράσταση της Επιτροπής μου που με βοήθησε πάρα πολύ.

Και τώρα έρχομαι να σας πω, όπως και ανωτέρω σας είπα, ότι επειδή επιμένω να μένω στο Προσκύνημα αυτό θα ήθελα πριν φύγω από τη ζωή να θερμοπαρακαλέσω εν πρώτοις τον κ. Υπουργό των Δημοσίων Εργων και δεύτερον τον κ. Νομάρχη και τον κ. Επαρχο Κυθήρων όπως μεριμνήσουν το ταχύτερο να γίνει

η διάνοιξη του δρόμου.

Ακόμα μία παράκληση προς τον κ. Νομάρχη τον οποίον επισκεφθήκα εσχάτως για το δρόμο αυτό και μου υποσχέθηκε ότι θα στείλει μηχανικό να επιληφθεί του έργου, να τηρήσει την υπόσχεσή του. Ελπίζω ότι η παράκλησή μου θα εισακουστεί εις την αγάπην σας και πως σύντομα θα μου δώστε αυτή τη χαρά.

Διατελούμε μεθ' υπολήψεως

και αγάπης

Αρχιμανδρίτης
Ευθύμιος Καλλιέργης

ΟΜΙΛΟΣ ΚΥΘΗΡΙΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ

Προς τον Υπουργό Πολιτισμού
Κύριον Θ. Μικρούτσικο

Κύριε Υπουργέ

Ο Ομίλος Κυθηρίων Πανεπιστημιακών με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ευαισθησία για την ιστορία του Νησιού μας και τη διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς επιθυμεί να θέσει υπόψη σας δύο θέματα και να ζητήσει τη συνδρομή του Υπουργείου σας:

1. Η μεταφορά 80 σημαντικών βυζαντινών εικόνων από την εκκλησία του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου από τη Χώρα Κυθήρων -όπου φυλάσσονταν για να συντηρηθούν και να αποκατασταθούν αρμοδίως- στη Μονή Οσίου Θεοδώρου χωρίς να ακολουθηθούν οι νομοτυπικές διαδικασίες όπως είναι έγκριση της αρμόδιας 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων αλλά και άλλα που μνημονεύει ο Πρόεδρος της Εγχώριας Περιουσίας Κυθήρων με το υπ' αρ. 294/4.1.96 έγγραφό του προς εσάς, μας προβλημάτισε και μας ανησυχίωσε. Παράκλησή μας είναι να μεταφερθούν αμέσως οι εικόνες αυτές στην Αθήνα με την ευθύνη και εποπτεία της 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων για συντήρηση και αποκατάστασή τους από εξειδικευμένο προσωπικό και μετά το πέρας των εργασιών να επιστραφούν στα Κύθηρα και στο λαό τους και να τοποθετηθούν σε ειδικό και κατάλληλο διαμορφωμένο χώρο.

2. Με την ευκαιρία των εγκαίνιων του Μουσείου Βυζαντινών Εικόνων στο Λιβάδι Κυθήρων τον περασμένο Οκτώβριο στα οποία παρέστη και ο Γενικός Γραμματέας κ. Θωμάς συζητήσαμε την ανάγκη αποκατάστασης των κτιρίων του Κάστρου τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να στεγάσουν το Αρχείο των Κυθήρων, Βιβλιοθήκη, Εκθέσεις κ.λπ., να αποτελέσουν δηλαδή σημαντικό πόλο πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Πριν ωστόσο από την αποκατάσταση απαιτείται μελέτη αποτύπωσης του χώρου του Κάστρου, τη χρηματοδότηση της οποίας θα μπορούσε να αναλάβει το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων, όπως ο κ. Γενικός μάς ανέφερε. Επειδή μέχρι σήμερα δεν σημειώθηκε καμία πρόοδος προς αυτή την κατεύθυνση, σας παρακαλούμε να εγκρίνετε την προώθηση της μελέτης αποτύπωσης του Κάστρου και εμείς από την πλευρά μας να αναζητήσουμε πόρους από άλλους φορείς για τις εργασίες αποκατάστασης.

Με την ελπίδα ότι θα βρούμε ανταπόκριση στα αιτήματά μας αυτά διατελούμε.

Με τιμή

Καθηγήτρια Κούλα Κασιμάτη

Η συμβολή των κατηχητικών σχολείων στην κοινωνία μας

Συνήθως όταν ακούμε την λέξη «κατήχηση», το μυαλό μας πάει στην εκμάθηση των διδασκαλίων της πίστης μας σε ανθρώπους και λαούς που δεν γνωρίζουν την χριστιανική διδασκαλία. Ετσι συνδέουμε την κατήχηση με την ιεραποστολή, και πολύ σωστά γίνεται ένας από τους βασικούς στόχους του κάθε ορθόδοξου πιστού να είναι η εκπλήρωση της εντολής του Κυρίου μας «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη...».

Πέρα όμως απ' αυτή τη γενικότερη ερμηνεία του όρου η κατήχηση μπορεί να περιοριστεί και εντός των ορίων του ορθόδοξου πληρώματος, διότι δεν έχει ως σκοπό μόνο την εκπαίδευση της διάνοιας, την τυπική εκμάθηση της ορθόδοξης διδασκαλίας, αλλά και τη βίωση αυτής της διδασκαλίας. Επομένως το κατηχητικό έργο πρέπει να προβάλλει «τους μορφωτικούς θησαυρούς» της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης, της λειτουργικής πράξης και ζωής και του καθ' όλα αντικειμενικού πνεύματος της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Το πρόβλημα, λοιπόν, εντοπίζεται εις τα «καθ' ημάς». Και εξηγώ. Οι λαοί εκτός Ορθόδοξίας, οι οποίοι διά της εξωτερικής ιεραποστολής γνωρίζουν το χριστιανισμό, ταυτόχρονα τον βιώνουν, διότι γι' αυτούς είναι κάτι το πρωτόγνωρο, κάτι το διαφορετικό απ' ό,τι μέχρι εκείνη τη στιγμή είχαν συνηθίσει.

Εμείς όμως που γεννηθήκαμε μέσα στο Χριστιανισμό, που οι διδασκαλίες του έχουν γίνει ένα είδος ρουτίνας, κατά πόσο βιώνουμε τις αξίες του και εκτελούμε τις εντολές του; Η διαφορά της μιας περίπτωσης από την

άλλη είναι στα αποτελέσματα. Στην πρώτη περίπτωση τα αποτελέσματα της κατήχσεως είναι πολύ ενθαρρυντικά. Στη δεύτερη όμως είναι απογοητευτικά. Χρειάζεται πολύς κόπος για να φτάσουμε στα ποθητά. Ετσι λοιπόν φτάσαμε στο σημείο να είναι απαραίτητη η κατήχηση και εντός του Χριστιανισμού. Το έργο αυτό το ανέλαβε η Εκκλησία μας, με τη δημιουργία των Κατηχητικών Σχολείων. Πέρα από τη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών, στα σχολεία, η Εκκλησία μας οργάνωσε τα κατηχητικά σχολεία και τα στελέχωσε με ειδικούς δασκάλους, τους «κατηχητές», για την πλήρη-στερη εκμάθηση της χριστιανικής αλήθειας, κάτι που μπορεί να πραγματοποιηθεί πέρα από το σχολικό πρόγραμμα και το αγωγικό πρόγραμμα και το αγωγικό της βαθμολογίας. Ετσι, σκοπός του κατηχητή-ιερέα ή λαϊκού-είναι να παραλάβει τις αθώες ψυχές των παιδιών και να τις πλάσει με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργήσει χριστιανούς ανθρώπους χρήσιμους στην Πολιτεία και στην Εκκλησία.

Διότι σήμερα δεν έχουμε ανάγκη από αξιόλογα και πετυχημένους ανθρώπους, αλλά από καλούς χριστιανούς. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι το ηθικό ανάστημα του κατηχητή, ο οποίος έχει το ρόλο του κήρυκα του λόγου του Θεού και σε τελευταία ανάλυση είναι το χριστιανικό πρότυπο των κατηχομένων. Οσον αφορά τώρα «εις την δικαιοσύνη της εις τους μορφωμένους μεταδόσεως του μορφωτικού ιδεώδους, η κατηχητική δέον να υποβοηθήσει την δημιουργία

τριών βαθμίδων της μεταδόσεως ταύτης. Οι τρεις βαθμίδες είναι η βιωματική επαφή μετά της εν τη Αγία Γραφή και τη Εκκλησία ιστορίας του έργου της σωτηρίας και του εν τω κατηχητή ενσαρκωμένου ζώντος προτύπου, η μετάδοσις των δογματικών αληθειών και η προβολή των κυριότερων ηθικών αιτημάτων».

Και πάλι όμως τα αποτελέσματα είναι αμφίβολα. Είναι πολύ πιθανό οι προσπάθειες του κατηχητή να πέσουν στο κενό. Κι αυτό έχει σχέση με τη γενικότερη διαπαιδαγώγηση των νέων σήμερα τόσο από την πλευρά της οικογένειας όσο και από την πλευρά του σχολείου. Σήμερα οι γονείς αγωνίζονται να μεγαλώσουν παιδιά χρήσιμα βέβαια στην κοινωνία αλλά με μέτρο σύγκρισης το χρήμα. Αδιαφορούν για τις γνώσεις των παιδιών τους, διότι τα πτυχία δεν κερδίζουν χρήματα, ξεχνώντας τη λαϊκή ρήση πως «άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο». Αδιαφορούν για την ηθική υπόσταση των παιδιών τους, με τη γενικότερη έννοια ή όταν ενδιαφέρονται επεμβαίνουν «χονδροκομμένα».

Θέλουν να τους δημιουργήσουν επιχειρήσεις, πλούτη, ξέγνοιαστη ζωή, μη έχοντας υπόψη ότι «οικ έχωμεν ώδε μένουσαν πόλιν αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν». Διότι π νόημα έχουν όλα αυτά όταν ο αδελφός εκμεταλλεύεται τον αδελφό του, όταν ο γείτονας μισεί το γείτονά του, όταν ο άντρας δεν σέβεται τη γυναίκα του πλησίον του ή όταν η γυναίκα δεν σέβεται τον άντρα της.

Το σχολείο τώρα προσπαθεί να κάνει τα παιδιά

να ερμηνεύσουν τα πάντα με τη λογική (στην πίστη δεν χωρεί η λογική) να έχουν ως πρότυπό τους τον Πανεπιστήμωνα, δίνοντας λιγότερη έμφαση στην ηθική διάπλαση του παιδιού.

Ενδιαφέρεται να δημιουργήσει τεχνοκράτες επιστήμονες, όχι όμως και πολίτες με ήθος, με αξιο-ζηλευτή ηθική, με ιδανικά και αξίες. Δυστυχώς, όμως, κοινωνία που δεν στηρίζεται σε χριστιανούς πολίτες αργά ή γρήγορα θα οδηγηθεί σε μαρasmus. Κι αυτό γιατί ο χριστιανός μπορεί να είναι και επιτυχημένος επιχειρηματίας και επιστήμονας, ό,τι όμως κατέχει θα το χρησιμοποιήσει για το κοινό καλό και όχι μόνο για το καλό του εαυτού του, αδιαφορώντας για το καλό των άλλων.

Και η Εκκλησία βέβαια σ' όλα αυτά έχει τις ευθύνες της. Μήπως χρειάζεται ν' αναπτύξει μεγαλύτερη δραστηριότητα; Μήπως το παραδοσιακό κατηχητικό σχολείο δεν επαρκεί πια; Κατήχηση δεν είναι μόνο τα κατηχητικά σχολεία, αλλά και η οργάνωση θρησκευτικών εκδηλώσεων, θεολογικών ομιλιών και συζητήσεων, η δημιουργία παιδικών κατασκηνώσεων και νεανικών ομάδων προσφοράς κοινωνικού έργου (επισκέψεις σε ιδρύματα, σε μοναχικούς συνανθρώπους μας κ.ά.).

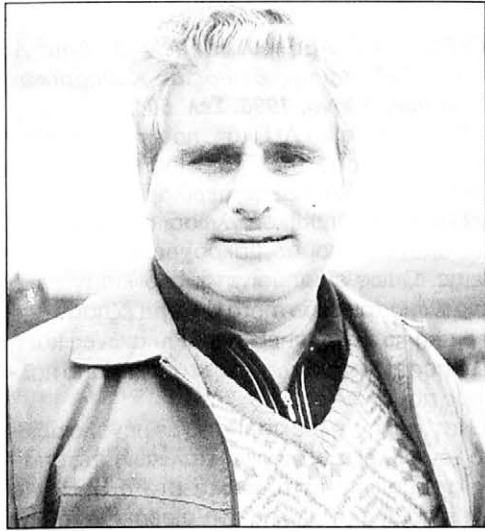
Μήπως όλοι εμείς που λεγόμαστε άνθρωποι της Εκκλησίας δεν εμπνέουμε, διότι θυμίζουμε στους απέναντί μας το Φαρισαίο της παραβολής; Μήπως κι εμείς επιδιώκουμε τη δόξα και το χρήμα λησμονώντας την πνευματική μας αποστολή; Σε όλα αυτά υπάρχουν και οι εξαιρέσεις που όμως επιβεβαιώνουν τον κανόνα.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΕΣ

Κοινότητα
Φρασιών

Ο Πρόεδρος των Φρασιών Δημ. Παυλάκης

κού Γραφείου.

— Καθαρισμός γεώτρησης και αντικατάσταση της παλιάς αντλίας με καινούργια και μεγαλύτερη.

— Καθαρισμός νεκροταφείου.

— Σύνδεση με νέα γεώτρηση, με πλήρη εξοπλισμό και επισκευή ρηγμάτων στο δίκτυο ύδρευσης, καθώς και καθαρισμός δεξαμενής.

— Διάνοιξη νέας γεώτρησης στη θέση Ραφέτο με επιτυχημένο αποτέλεσμα.

Εξάλλου η Κοινότητα πληρώνει 500.000 δρχ το χρόνο, για εξόφληση δανείου, στην **Αγροτική Τράπεζα**. Στην τελική του φάση βρίσκεται το έργο της ασφαλτόστρωσης του δρόμου προς Παλιόπολη. Σε εξέλιξη το έργο διαπλάτυνσης και επιστρώσης του δρόμου από την Πλατεία προς την **Ξεροσοβάλα**. Τέλος προωθούνται οι εργασίες στο ανεγειρόμενο πολιτιστικό κέντρο των Φρασιών, με τη συμμετοχή του συλλόγου των Φρασιωτών. Διαμορφώνεται ο ακάλυπτος χώρος, κατασκευάζονται τα κουφώματα και σε εξέλιξη βρίσκονται η ηλεκτρική εγκατάσταση, τα επιχρίσματα και οι εγκαταστάσεις των κοινόχρηστων W.C. Γίνεται ακόμη προσπάθεια δημιουργίας αθλητικού κέντρου και γηπέδου μπάσκετ.

Επιθυμία του **Δημήτρη Παυλάκη** είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανάπτυξη και αξιοποίηση της Κοινότητάς του. Ο χαρακτήρας του είναι τέτοιος που δεν αρέσκεται σε μεγάλα λόγια, σε προβλέψεις και υποσχέσεις. Τον ενδιαφέρει η ουσία, τα έργα. Από τη στήλη αυτή της εφημερίδας μας κάνει έκκληση προς όλους τους **Φρασιώτες**, όπου κι αν βρίσκονται, να ενισχύσουν την προσπάθειά του, να βοηθήσουν με κάθε τρόπο τα Φράσια...

Για πρώτη φορά «έθεσε» υποψηφιότητα, στις τελευταίες Κοινοτικές εκλογές, και φυσικά για πρώτη φορά εκλέχθηκε, ο σημερινός Πρόεδρος της Κοινότητας Φρασιών **Δημήτρης Παυλάκης**. Γνήσιος Φρασιώτης, πέρασε τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής στο χωριό του. Τα προβλήματα της μετακατοχικής περιόδου με τις πολλές δυσκολίες επιβίωσης εκείνου του καιρού, τον οδήγησαν στην μοναδική διέξοδο της μετανάστευσης.

Για 25 ολόκληρα χρόνια, πέρασε στην **Αυστραλία** τη δοκιμασία του μετανάστη. Στα 1985 αποφάσισε και γύρισε στα Φράσια με διάθεση μόνιμης διαμονής απολαμβάνοντας τα όσα με σκληρή δουλειά είχε κερδίσει στο εξωτερικό. Αυτή του τη διάθεση ενίσχυσε ακόμα περισσότερο ο γάμος του με τη συχωριανή του **Λαμπρινή Λεονταράκη**. Επιθυμώντας να προσφέρει ενεργά στην Κοινότητά του θέλησε να αναμειχθεί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, σχημάτισε υπερκομματικό συνδυασμό και στις εκλογές του 1994 κέρδισε την πλειοψηφία της εμπιστοσύνης των συχωριανών του. Ο **Δημήτρης Παυλάκης**, 65 χρόνων σήμερα, έχοντας τις εμπειρίες μιας μακρόχρονης ζωής στο εξωτερικό, έχοντας ελεύθερο χρόνο, όντας αντιθετος στις επιζημίες για τη μικρή μας κοινωνία κομματικές ταυτότητες, θέλει να βοηθήσει και να προσφέρει στη... «δύσκολη» **Κοινότητα των Φρασιών**. Μέσα στους πρώτους στόχους του είναι η ύδρευση και η βελτίωση των Κοινοτικών δρόμων. Ήδη στον πρώτο χρόνο της θητείας του έχουν προχωρήσει και έχουν ολοκληρωθεί τα παρακάτω έργα:

- Διάνοιξη του αγροτικού δρόμου προς **Λεβουνάδικα** και **Βαβότο**.
- Διάνοιξη δρόμου στο **Φιλαρέτο**.
- Ασφαλτόστρωση δρόμου από **Φράσια** μέχρι **Μαύρη Λίμνη**.
- Επισκευή του δρόμου προς **Πετροχειλιάνα**, εξαιτίας προβλημάτων που προκλήθηκαν από κατολισθήσεις.
- Διαπλάτυνση και αναμόρφωση —με αναστήλωση τοίχων— του δρόμου προς **Κασιματιάνικα**.
- Διαπλάτυνση και αναστήλωση τοίχων στον κεντρικό δρόμο από την **Πλατεία** μέχρι την εκκλησία **Παναγίας Ελεούσας**.
- Συντήρηση και χρωματισμός του Κοινοτι-

ΣΤΑ ΔΥΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟ ΛΙΒΑΔΙ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ

Θα βρείτε υψηλών απαιτήσεων ηλεκτρικές οικιακές συσκευές στις χαμηλότερες τιμές της αγοράς

Κι ακόμη **VIDEO** και **ΗΧΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ**... Κοντά σας για να βιντεοσκοπήσουμε τις πιο όμορφες στιγμές **ΣΑΣ**...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ (0735) 31720 - 33620

ΚΥΘΗΡΑΙΚΑ 1941-44

Χρονικό Αντίστασης...

Τα κείμενα και οι σημειώσεις ανήκουν στον αείμνηστο **Δημήτρη Σουρή**, για τον οποίο έχουμε ξαναγράψει σε παλιότερο φύλλο μας, κι ήρθαν στα χέρια μας από το φίλο του **Πάνο Φύλλη**

Η Οργάνωση Εθνικής Αντίστασης (Ε.Α.Μ.) Κυθήρων 1941-44 ήταν μια πραγματικά αντιστασιακή οργάνωση πάλης κατά των κατακτητών, η οποία πρόσφερε θετικές υπηρεσίες στον αγώνα όλου του έθνους. Με τα μέσα που διέθετε την περίοδο της παρανομίας, προ της πτώσεως της Ιταλίας (δελτία ειδήσεων), παθητική αντίσταση κατά των κατακτητών κ.λπ., απότρεψε την πτώση του ηθικού του πληθυσμού του Νησιού.

Στα **Κύθηρα** δεν έκαναν την εμφάνισή τους ντόπιοι ανοικτοί προδότες, συνεργάτες των κατακτητών ή ένοπλοι συμπαράστατες τους.

Με την πτώση της Ιταλίας το φθινόπωρο του 1943 και τη μερική απελευθέρωση του **Νησιού** το **Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ.** δεν επέτρεψε την επικράτηση στην ελεύθερη περιοχή (Εξω Δήμου) στοιχείων φιλικά προσκείμενων προς τους κατακτητές ή την προδοτική κυβέρνηση των Αθηνών.

Σ' αυτό συντέλεσε η ταυτόχρονη με την πτώση της Ιταλίας, εμφάνιση του **Ε.Α.Μ.**, φανερά πλέον στην περιοχή, και η επιχείρηση της παράδοσης των **Ιταλών** στον **Ε.Λ.Α.Σ.**, επιχείρηση που εντυπώσισε τους πάντες κι αυτούς βέβαια που ονειρεύονταν τυχόν συνεργασία με κατακτητή.

Εάν τυχόν επεβάλλοντο στο **Νησί** συνεργάτες των Γερμανών, αυτό εκτός από τα δεινά του πληθυσμού των **Κυθήρων**, θα αποτελούσε και απειλή για τα παράλια του **Λακωνικού Κόλπου**, στον οποίο κυριαρχούσαν οι αντάρτες του **Ε.Λ.Α.Σ.** Η ύπαρξη στα **Κύθηρα** **Απελευθερωτικού Κινήματος**, κυρίαρχου στο **Νησί**, ήταν ένα είδος προστασίας των απέναντι από τα **Κύθηρα** ακτών της Πελοποννήσου, αλλά και ταυτόχρονα η μικρή απόσταση **Κυθήρων-Ελαφονήσου**, ενίσχυε το απελευθερωτικό κίνημα του **Νησιού**.

Η γεωγραφική θέση των **Κυθήρων** και η επαφή με την Πελοπόννησο επέτρεψαν την αποτελεσματική επικράτηση του **Ε.Α.Μ.** στο **Νησί**, σ' όλο το διάστημα, μέχρι την απελευθέρωση. Ο παπα-Μόρμορης ήταν Ηγούμενος της **Αγίας Μονής Κυθήρων**, τοποθετημένος εκεί προ του πολέμου 1940-41. Σπούδασε εμποροπλοίαρχος στη Σχολή Υδρας και τον τελευταίο χρόνο των σπουδών του, εγκατέλειψε τη Σχολή Εμποροπλοίαρχων κι έγινε σπουδαστής της Ιερατικής **Σχολής Υδρας**. Όταν τελείωσε τη Σχολή αυτή εστάλη Ηγούμενος στην **Αγία Μονή Κυθήρων**. Εφοδιασμένος με ασύρματο, κατά την Κατοχή 1941-44, είχε επαφή με ελληνικό υποβρύχιο. Το υποβρύχιο έφτανε στο Διακόφτι σε κατάδυση κι άνδρες του έρχονταν σε επαφή με τον Ηγούμενο. Εφυγάδευσε στη Μέση Ανατολή δύο **Κυθήριους** νέους και **Αγγλους**. Οι **Γερμανοί**, αλλά και οι **Ιταλοί**, έκαναν έρευνα στο Μοναστήρι για τον ασύρματο, χωρίς αποτέλεσμα. Μετά την απελευθέρωση, ο παπα-Μόρμορης ασθένησε βαριά και πέθανε πρόωρα νέος, στην **Αθήνα**.

Τι επέτυχε επίσης το **Ε.Α.Μ.** στην περίοδο της Κατοχής, μέχρι την απελευθέρωση, θα αναφερθώ στα εξής: Αφόπλισε τους **Ιταλούς** της **Αγίας Πελαγίας** με τη βοήθεια του **Ε.Λ.Α.Σ. Λακωνίας**, παίρνοντας όλον τον οπλισμό και τα πολεμοφόδια τους, επίσης και μερικούς **Ιταλούς** του **Καψαλιού**. Περίορισε τον μαυραγοριτισμό στο **Νησί**, απαγορεύοντας την εξαγωγή τροφίμων, πλην του λαδιού. Δεν

επέτρεψε την είσοδο στο **Νησί** ξένων στοιχείων μαυραγοριτών. Εκτός του αφοπλισμού των **Ιταλών**, συνεληφθήσαν οι άνδρες του γερμανικού φυλακίου **Αυλέμονα**, την 17.3.1944 από άνδρες του εφεδρικού **Ε.Λ.Α.Σ. Κυθύρων** και από τότε μέχρι την απελευθέρωση ο **Αυλέμονας** ήταν ελεύθερη περιοχή.

Στις 17.3.44 κατασχέθηκαν δύο μεγάλα μαυραγορίτικα καΐκια στον **Αυλέμονα**, φορτωμένα με είδη απαραίτητα στον απελευθερωτικό στρατό. Κατασχέθηκαν από άνδρες του εφεδρικού **Ε.Λ.Α.Σ. Κυθήρων** και παραδόθηκαν στο 8ο **Σύνταγμα Πεζικού του Ε.Λ.Α.Σ.** Τα καΐκια μετά τρίμηνο και αφού χρησιμοποιήθηκαν από το **ΕΑΑΝ Κυθήρων**, με απόφαση της οργάνωσης, επεστράφησαν στους ιδιοκτήτες τους. Η οργάνωση παρέλυσε κάθε προσπάθεια των **Γερμανών** να κάνουν χρήση των όρμων του **Νησιού** και των συνεργατών τους. Μέσω **Κυθήρων** κατευθύνθηκαν στη Ρούμελη προερχόμενοι από την Κρήτη ο **Πορφυρογέννης** και ο στρατηγός **Μανώλης Μάντακας**.

Την 25.8.44, σε αποφασιστική μάχη μεταξύ **Γερμανών** και **Ανταρτών** στην **Καρδουνάδα**, με επιτιθέμενους τους **Γερμανούς**, οι αντάρτες, αν και αριθμητικά ολιγότεροι, έτρεψαν σε φυγή τους **Γερμανούς**, οι οποίοι οπισθοχωρούντες προς το ορμητήριό τους στον **Τράχηλα**, όπου πέρναγαν σε κατοικημένες περιοχές φώναζαν «**Παρτιζάν-Παρτιζάν**» εννοώντας φυσικά ότι οι **Παρτιζάνοι** ήταν πολλοί στην περιοχή.

Από τότε οι **Γερμανοί** δεν ξεμύτισαν από τον **Τράχηλα**. Αυτή η μάχη της 25.8.44, που έκρινε την τύχη του **Νησιού**, αν δηλαδή θα ήταν κυρίαρχοι στο **Νησί** οι **Γερμανοί** ή οι αντάρτες, και που κατέληξε σε νίκη των ανταρτών, ΕΙΝΑΙ **ΗΜΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ** για την Αντίσταση του **Νησιού**. Κατά την αναχώρηση των **Γερμανών** από τα **Κύθηρα**, το φθινόπωρο του '44 μέσω **Καψαλιού**, αυτοί αναγκάστηκαν από τον **Ε.Λ.Α.Σ.** να δώσουν μάχες τέσσερις μέρες και νύχτες (έφυγαν από το **Καψάλι**, με βοήθεια αεροπλάνων και πολεμικού).

Το **Ε.Α.Μ.** με τη λαϊκή αυτοδιοίκηση έδωσε τη δυνατότητα στον πληθυσμό, όπου αυτό ήταν δυνατό, να εκλέξει Κοινοτικά Συμβούλια εκλεγμένα από το λαό, τα οποία συμπαραστάθηκαν στο πλευρό της Αντίστασης. Με τα λαϊκά δικαστήρια, βοήθησαν στην επίλυση των διαφορών μεταξύ των κατοίκων, επιδιώκοντας πάντα συμβιβαστική λύση. Η **Εθνική Αλληλεγγύη** στάθηκε στο πλευρό όσων είχαν άμεση ανάγκη βοήθειας.

Όπου χρειάστηκε έγιναν λαϊκά συσσίτια (**Ποταμός**). Η νεολαία των **Κυθήρων** οργάνωθηκε στην **Ε.Π.Ο.Ν.** κι έδωσαν τον τόνο παντού, όπου έκαναν την εμφάνισή τους, οι **ΕΠΟΝΙΤΕΣ**. Αρκετοί **Κυθήριοι**, σημερινοί επιστήμονες, υπήρξαν **Επονίτες** στην Κατοχή 1941-44.

Αμφισβητήσεις

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

όπως δηλώνεται στα Δελτία) πρόκειται να προταθεί για μουσειακός, όντας πρόσφατα συνεδριακός (ιατρικό συνέδριο με ευχές μάλιστα για επανάληψή του)...

Στα Δελτία Τύπου ακόμη, γίνεται μια συνεχής υπόμνηση του απόλυτα σεβαστού Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας μας, που είναι νόμος του Κράτους. Σαν νόμος του Κράτους δεν είναι δυνατό να αντιστρατεύεται και βέβαια να αναιρεί έναν πανίσχυρο άλλον, όπως ο αρχαιολογικός. Είναι αξιοσημείωτο πάντως και ευχάριστο το γεγονός της αποδοχής της προβολής και της τήρησης του νόμου και μάλιστα του Εκκλησιαστικού. Πιστεύουμε όμως ότι και αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει μονοδιάστατη υπόθεση. Σίγουρα υπάρχουν πολλοί Εκκλησιαστικοί νόμοι, Εκκλησιαστικοί κανόνες, υπάρχει Εκκλησιαστικό ΠΗΔΑΛΙΟ, που διέπουν την Εκκλησιαστική ζωή και δομή, την Εκκλησιαστική λειτουργία, που ορίζουν εξουσίες και δικαιώματα αλλά επιβάλλουν και ισότιμες υποχρεώσεις.

Τελικά, τα Μητροπολιτικά αυτά Δελτία δεν έδωσαν τις αναγκαίες απαντήσεις, για το χρόνο, για την επιλογή του τρόπου μεταφοράς των Εικόνων. Οι διατυπωμένες γενικά αμφισβητήσεις τους καλλιέργησαν κλίμα όξυνσης και έντασης. Αγνωούμε το γιατί. Αγνωούμε γιατί η Μητρόπολη μας επιμένει σε ένα πνεύμα σύγκρουσης προς κάθε τοπική κατεύθυνση, σ' ένα πνεύμα δικαστηρίων, σ' ένα πνεύμα φήμωσης. Αγνωούμε γιατί αγνοεί την κατά απόλυτη πλειοψηφία εκφρασμένη θέληση του Κυθηραϊκού λαού...

Η πίτα του Κυθηραϊκού Συνδέσμου

Αψήφησαν το τσουχτερό κρύο και το χιονόνερο οι φίλοι του Κυθηραϊκού Συνδέσμου Αθηνών και της Συντροφιάς των Κυθρίων Κυριών και βρέθηκαν στην ώρα τους την Τετάρτη 31 Ιανουαρίου

στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Τριφυλλείου Ιδρύματος για να κόψουν την πρωτοχρονιάτικη πίτα τους.

Ετσι έφτιαξαν μια ζεστή και καθαρά Τσιριγώτικη βραδιά, ίσως πολύ καλύτερη από τις θορυβώδεις εκδηλώσεις των περασμένων.

Ο Πρόεδρος του Κυθηραϊκού Συνδέσμου με σύντομο χαιρετισμό του ευχήθηκε ένα καλύτερο 1996 και σε επιβεβαίωση της επιδίωξης του Κυθηραϊκού Συνδέσμου για συνέχιση των προσπαθειών καθιέρωσης κοινών εκδηλώσεων όλων των Κυθηραϊκών Σωματείων, εκάλεσε τον Επίτιμο Πρόεδρο του Τριφυλλείου καθηγητή κ. Γ. Κασιμάτη να κόψει την πίτα.

Η τυχερή του χρυσού αναμνηστικού της πίτας ήταν η κυρία Τζένη Π. Κασιμάτη.

Στη συνέχεια κυκλοφόρησε και μικρό λαχείο εκ μέρους της Συντροφιάς, του οποίου τα έσοδα όπως και όλες γενικά οι εισπράξεις της βραδιάς διετεθήσαν υπέρ του Γηροκομείου μας.

Η ευχάριστη νότα της βραδιάς ήταν η παρουσία της χορωδίας του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Χαϊδαρίου προσκαλεσμένη της Συντροφιάς που πραγματικά ενθουσίασε και καταχειροκροτήθηκε.

Όπως είχε προαναγγελθεί το ίδιο θράδυ έγινε η κλήρωση του λαχείου της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών. Τους τρεις πίνακες κέρδισαν οι αριθμοί 12, 78, 948.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της «**ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΘΗΡΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**» μόλις πληροφορήθηκε τη θλιβερή είδηση του θανάτου του επιφανούς Κυθηρίου και ιδρυτικού μέλους της

ΜΙΧΑΗΛ

Κ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

ο οποίος επί μισό και πλέον αιώνα αφοσιώθηκε στην έρευνα της ιστορίας του τόπου μας, συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση και αποφάσισε ομόφωνα τα κάτωθι:

1. Να παραστεί σύσσωμο στην κηδεία του.

2. Να εκφωνήσει επικήδειο, εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας της Εταιρείας.

3. Να καταθέσει εις μνήμην του υπέρ του Γηροκομείου Κυθέρων το ποσό των 20.000 δρχ.

4. Να επιδώσει το ψήφισμα αυτό στην οικογένεια του μεταστάτοντος και να το δημοσιεύσει στον Κυθηραϊκό Τύπο. Αθήνα 1 Νοεμβρίου 1995

Το Διοικητικό Συμβούλιο της «**ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΘΗΡΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**» συνήλθε εκτάκτως σήμερα 22 Ιανουαρίου 1996 στα γραφεία της Εταιρείας στην οδό Θεμιστοκλέους 5 αμέσως μόλις έλαβε γνώση του θανάτου του ιδρυτικού μέλους της και επίτιμου Προέδρου αυτής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ξ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ο οποίος διέτελεσε πρώτος Πρόεδρος της και προσέφερε σ' αυτή και γενικότερα στα Κύθηρα πολύτιμες υπηρεσίες και τα περιέλαβε με τη φροντίδα και την αγάπη του. Το Διοικητικό Συμβούλιο για να τιμήσει τη μνήμη του

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1. Να παρακολουθήσει την εκφορά του.

2. Να εκφράσει τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

3. Να καταθέσει αντί στεφάνου στη μνήμη του το ποσό των 20.000 δρχ. υπέρ του Οίκου Ευγενίας Κυθέρων.

4. Να δημοσιεύσει το παρόν στις Κυθηραϊκές εφημερίδες.

5. Να αποστείλει αντίγραφο του παρόντος στην οικογένειά του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας
Ο Πρόεδρος
ΔΗΜ. Λ. ΚΟΜΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΓΑΒΡ. ΝΙΚΗΦΟΡΑΚΗΣ
Τα Μέλη

ΒΙΒΛΙΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Μόχθος για τα Κύθηρα

ΚΥΘΗΡΑΪΚΟ ΛΕΞΙΚΟ. Επιμέλεια: Δημ. Λ. Κόμη. Έκδοση της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών, Αθήνα, 1996. Σελ. 504.

Το «Κυθηραϊκό Λεξικό», που έχει επιμεληθεί ο πρόεδρος της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών κ. Δ. Λ. Κόμης, περιλαμβάνει 10.000 λέξεις του κυθηραϊκού γλωσσικού ιδιώματος και αποτελεί καρπό μακρόχρονης προσπάθειας. Όπως επισημαίνεται στο εισαγωγικό σημείωμα του εκδότη, τα Κύθηρα έζησαν υπό ενετική κατοχή επί έξι περίπου αιώνες και η γλώσσα των κατοίκων επηρεάστηκε από πολλούς παράγοντες.

Κατ' αρχήν, ήλθε σε επαφή με μεγάλο αριθμό ξένων λέξεων (κυρίως ιταλικών), τις οποίες αφομοίωσε λειτουργικά στο συντακτικό και κλιτικό της σύστημα. Επιρροές από την Ιταλία δέχτηκε και μέσω μιας άλλης οδού: η

διοικητική εξάρτηση του νησιού από τα Επτάνησα συντήρησε στην καθημερινή ομιλία πολλά στοιχεία από την ιδιότυπη ελληνοϊταλική διάλεκτο.

Δύο ακόμη, τέλος, πηγές του κυθηραϊκού ιδιώματος είναι η Κρήτη και η Πελοπόννησος. Στη συλλογή του ο επιμελητής απέφυγε να επαναλάβει λέξεις που έχουν ήδη καταχωρηστεί στα λεξικά της κοινής νεοελληνικής, αλλά συμπεριέλαβε λέξεις με ξενική ρίζα, που μολονότι νεκρές σήμερα, είχαν χρησιμοποιηθεί ευρύτατα κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας. Η Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών θα συνεχίσει τη δραστηριότητά της με την παρουσίαση πηγών από το αρχαιακό υλικό του Ιστορικού Αρχείου Κυθέρων.

Ελενα Δ. Χατζηγιάννου

Από «**ΤΑ ΝΕΑ**» 22 Φεβρουαρίου 1996

Ιερός Ναός Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης Αλίμου

Δραστηριότητες Ερανικής Επιτροπής

1. Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η διάλεξη της ψυχολόγου κ. Μαρίας Καραολίδου στις 15 Ιανουαρίου '96 το απόγευμα στο Ναό μας με θέμα: «Οι φάσεις ανάπτυξης της οικογένειας "δοσμένες" ευκαιρίες για εξέλιξη όλων των μελών της».

Εκτός της επιτυχίας έγινε απαρχή δημιουργίας ΟΜΑΔΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ Γονέων και Νέων που θα αρχίσουν τον Φεβρουάριο και θα τελειώσουν τον Ιούνιο.

2. Επίσης πολύ επιτυχημένη ήταν και η μουσική εκδήλωση στις 20 Ιανουαρίου '96 με την ανιδιοτελή παρουσία της χορωδίας του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Χαϊδαρίου και την ευγενική φροντίδα της φίλης κ. Μαίρης Σπ. Μασσέλου.

Το μουσικό πρόγραμμα, υπό τη διεύθυνση του κ. Κων. Πατσαντζόπουλου, ήταν προσαρμοσμένο με απόλυτο σεβασμό στο χώρο που έγινε η εκδήλωση, στο Ναό, και υμνούσε το Θεό, τον αληθινό έρωτα και την πατρίδα.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Καλούνται τα μέλη του Κυθηραϊκού Συνδέσμου Αθηνών σε ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση στις 27 Μαρτίου 1996 ημέρα Τετάρτη και ώρα 6 μ.μ. στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Τριφυλλείου Ιδρύματος (Θεμιστοκλέους 5, 7ος όροφος) με θέματα ημερησίας διάταξης τα εξής:

1. Απολογισμός Δ.Σ. για το έτος 1995 **2.** Εκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής **3.** Εγκριση Ισολογισμού - Απολογισμού 1995 **4.** Εγκριση Προϋπολογισμού 1996 **5.** Διάφορες Ανακοινώσεις

Εάν δεν επιτευχθεί απαρτία κατά την παραπάνω ημερομηνία, η Γενική Συνέλευση θα συνέλθει εκ νέου στις 3 Απριλίου 1996 στον ίδιο τόπο, την ίδια ώρα και με τα ίδια

θέματα ημερησίας διάταξης και θα θεωρηθεί σε απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων.

Ο Πρόεδρος ΔΗΜ. Λ. ΚΟΜΗΣ

Ο Γεν. Γραμματέας ΣΠ. ΒΑΡΥΠΑΤΗΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΡΟΜΗΣ

Ο «Κυθηραϊκός Σύνδεσμος Αθηνών» οργανώνει διήμερη εκδρομή (30, 31 Μαρτίου) στις Μυκήνες, το Ηραίο Αργολίδος, το νέο θέατρο Επιδαύρου, το Παλαιοντολογικό Μουσείο Λιγουρίου, όπου εκτίθενται και ευρήματα από τα Κύθηρα 5.000.000 ετών, το Ναύπλιο, κ.α.

Λεπτομέρειες και δηλώσεις στα γραφεία μας τηλ. 3838.190, 3820.293 από 9 έως 14 κάθε μέρα.

ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

«F I L O X E N I A»

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΙΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ Α.Ε

Στην Αγία Πελαγία

Κτισμένα σε παραδοσιακό Νησιώτικο **στυλ, 100 μέτρα από τη θάλασσα, 100 μέτρα από το σημείο προσέγγισης όλων των πλοίων από και προς τα Κύθηρα. Διαθέτομε διαμερίσματα 1,2 δωματίων και σουίτες, πλήρως εξοπλισμένα "λουτρό, μίνι μπαρ, τηλέφωνο και μουσική". Και για το χειμώνα... κεντρική θέρμανση.**

ΤΗΛ. (01) 4173542 - 4133573 - 9620763

(0735) 33610 - 33100 - 31016

FAX. (01) 4133548 και (0735) 31016

ΚΕΝΤΡΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

«**ΒΑΡΔΑ**»

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ **TOTAL**
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ - ΛΙΠΑΝΤΗΡΙΟ - ΒΟΥΛΚΑΝΙΖΑΤΕΡ
& ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
- ΑΞΕΣΟΥΑΡ - ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Το ΔΙΚΟ ΣΑΣ μαγαζί στο κέντρο του Νησιού

ΚΟΝΤΟΛΙΑΝΙΚΑ ΤΗΛ. και FAX 31.570

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

ΣΤΑΜΑΤΙΑΣ ΣΠ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

συζ. ΜΠΑΡΜΠΕΡΗ

ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ 5 ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Τ.Κ. 18531 ΤΗΛ.4171143-4120688

FAX. 9951192

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ο νέος Πρόεδρος της
... με έγγραφό του
... διαδικασίες για τη
... των εικόνων, στα
... λογικής Υπηρεσίας
... έγγραφο αποτελεί
... ατείνονται ότι τα κει-
... μένα και έρμαια της
... ν...

ΑΥΤΟΔ/ΣΗ
ΕΡΑΙΩΣ
ΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ

Πολιτισμού, 1η Εφορεία

Ποιτισμού, Υπουργό κ. Θ.
Ποιτισμού κ. Γεν.
Πρόεδρο Επιτροπής
... Αντικυθήρων
... πύληση ιερών κειμη-
... ν...

... μένα, με την παρού-
... του Α.Π. 34/3-1-96
... 35/3-1-96 εγγράφου
... 173-α/4-1-96 εγγρά-
... το Α.Π. 295/4-1-96
... Εγχωρίου Περιουσίας
... το οποίο παρακαλεί
... ρηση και ασφαλή
... εικόνων, επί 24ώρου
... οχαιολογικής Υπηρε-
... σκονται».

... του κατεπείγοντος
... ρας άμεσες ενέργει-

... επίσημαίνουμε ότι
... κού ενδιαφέροντος
... οργανισμό του Επαρ-
... 11-5-1995, άρθρο 25,
... ν έχει ιδιαίτερη υπο-

... μέριμνα για τα πολι-
... σε συνεργασία με

... ποίηση, προβολή και
... οτικών εκκλησιαστι-
... οδοσιακών και λαο-
... συγκροτούν την ιστο-
... των,
... πικοινωνία και συνερ-
... κησης με τις υφιστά-
... οδίες Αρχαιολογικές

... 1-1996

... αφό του σημειώνει
... νων είναι «Παγκυθη-
... ... Μήπως κάποιοι
... ούν πως όντας μη
... ο ενδιαφερόμενοι
... της πολιτιστικής
... ν, από τους ίδιους

ΚΥΘΗΡΩΝ

... νων.

... 3-1-96 έγγραφό σας.
... χετικού σας αναφέ-

... 15.00 επικοινωνήσε
... της Οσίου Θεοδώρου
... τμήμα του Σεβασμιω-
... νων όπως παραχωρη-
... τρη ασφαλείας) κατά

την σε λίγο μεταφορά αντικειμένων από την
Μητρόπολη στην Ιερά Μονή Οσίου Θεοδώρου.

Περί του ανωτέρω αιτήματος ενημερώθη ο
υπογράφων από τον σκοπό - αξ/κό Υπηρεσίας
Αστυφ. Μακρυγιάννη Κων/νο και έδωσε εντο-
λή να πάει για συνδρομή ο Αστυφ/κας Μωυσί-
δης Παύλος.

Μάλιστα πριν από την μετάβαση του
Αστυν/κού οργάνου επικοινωνήσε ο υπογρά-
φων στο 33673 Τ/Φ που άφησε ο καθηγούμενος
Κύριλλος για ενημέρωση περί τίνος πρόκειται,
πλην όμως αναποτελεσματικώς γιατί δεν απα-
ντούσε κανείς στην κλήση.

Τέλος αναφέρουμε ότι η Υπηρεσία μας ενη-
μερώθηκε περί τίνος ακριβώς επρόκειτο (μετα-
φορά ιερών κειμηλίων - βυζαντινών εικόνων)
από το ανωτέρω σχετικό σας έγγραφο, καθ' ότι
δεν είναι δυνατόν πολλές φορές η υπηρεσία μας
να ζητάει διευκρινίσεις από πρόσωπα που εκ του
σχήματός των και της θέσεώς των στοιχειωδώς
τυγχάνουν σεβασμού και θεωρούνται ευυπόλη-
πτοι.

Παρακαλούμε όπως λάβετε γνώση.
Κύθηρα, 4 Ιανουαρίου 1996

Ο Διοικητής Γεώργιος Γραμμένος
Υπαστυνόμος Α'

Στις 2 του Γενάρη, ημέρα της μεταφοράς
των εικόνων, στις 15.00 ώρα, ζητήθηκε από
τη Μητρόπολη Κυθήρων, προφορικά κι όχι με
έγγραφο, η συνδρομή του Α.Τ. Κυθήρων, για τη
μεταφορά «αντικειμένων» από τη Μητρόπολη
στον Οσιο Θεόδωρο... Τη μέρα αυτή κάποιοι
ονομάζουν τα κειμήλια και τις εικόνες του
Νησιού μας... «ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ». Κι ο διοικητής
του Α.Τ. Κυθήρων λαβαίνει γνώση του τι γίνε-
ται την επομένη, από σχετικό έγγραφο του
Επάρχου...

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Αξιότιμον Κον Διοικητήν Αστυνομικού Τμήμα-
τος Κυθήρων

Εις Χώρα-Κυθήρων

Παρακαλούμεν υμάς όπως κατά τας απογευ-
ματινάς ώρας της σήμερον μας παραχωρήσετε
ένα αστυνομικόν σας όργανον προς επιτήρησιν
λόγω της μεταφοράς των εικόνων που ευρί-
σκονται εις τον Ι.Ν. Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου
- Χώρας, πλησίον του Μητροπολιτικού Μεγά-
ρου, εις το Εκκλησιαστικόν - Λαογραφικόν Μου-
σείον εις την Ιεράν Μονήν του Οσίου Θεοδώ-
ρου.

Η μεταφορά τους κρίνεται επιτακτική λόγω
της ακαταλληλότητος του χώρου που ευρίσκο-
νται σήμερον.

Ευχαριστούντες εκ των προτέρων, διατελού-
μεν,

Κύθηρα, 2 Ιανουαρίου 1996

Μετ' Ευχών

+ Ο Κυθήρων Ιάκωβος

Το έγγραφο της Μητρόπολης, όπως φαίνε-
ται, δόθηκε στο Α.Τ. Κυθήρων το απόγευ-
μα της επομένης από την μεταφορά, κι όπως
επισημαίνει ο Διοικητής του Τμήματος ύστερα
από όχληση προς τον Σεβασμιώτατο... Προς τι
άραγε η ημερομηνία του εγγράφου; (2-1-96)...
Κι ακόμη κάτι. Το όλο ύφος του παραπάνω
εγγράφου κάθε άλλο παρά τονίζει τη σημασία
της μεταφοράς των ιερών μας κειμηλίων... Για-
τί;...

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΠΡΟΣ Επαρχείο Κυθήρων - Γραφ. κ. Επάρχου

ΘΕΜΑ: Παροχή πληροφοριών.

ΣΧΕΤ.: Το υπ' αριθ. 53 από 2-2-96 έγγραφό σας.

Σε απάντηση ανωτέρω σχετικού σας και σε
συνέχεια του υπ' αριθ. 1016/21/173α από 4-1-96
εγγράφου μας, σας αναφέρουμε ότι το ΔΥ από
2-1-96 έγγραφο της Μητροπόλεως συνετάχθη
απ' αυτή την 3-1-96 και παρελήφθη από Αστ/κα
της Υπηρεσίας μας την 16.30 ώρα της αυτής ότε
και πρωτοκολλήθηκε. Συνετάγη δε την 3-1-96
κατόπιν εορτής και αφού προηγουμένως οχλή-
θηκε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης από τον
υπογράφοντα ότι του λοιπού για κάθε συνδρο-
μή της Υπηρεσίας μας να ενημερώνη αυτήν
εγκαιρώς και ει δυνατόν εγγράφως.

Το ότι δεν αναφέρθηκε στην ανωτέρω πρώτη
αναφορά μας, αυτό δεν θεωρήθηκε αναγκαίο και
απαραίτητο.

Παρακαλούμε όπως λάβετε γνώση.

Κύθηρα 7-2-1996

Ο Διοικητής του Τμήματος
Γραμμένος Γεώργιος
Υπαστυνόμος Α'

Η απάντηση του Διοικητή του Α.Τ. Κυθήρων
στον Επαρχο είναι σαφής και κατηγορη-
ματική... «Το έγγραφο της Μητροπόλεως συνε-
τάχθη απ' αυτήν την 3-1-96 ... κατόπιν εορτής
και αφού προηγουμένως οχλήθηκε ο Σεβα-
σμιώτατος Μητροπολίτης»... Η μεταφορά των
εικόνων έγινε πριν κι ύστερα στάλθηκε έγγρα-
φο για την μετακίνηση στην Αστυνομία Κυθή-
ρων!... Λάθος από παραδρομή άραγε;...

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Β.Μ.Μ.
ΤΜΗΜΑ: ΒΥΖ. ΜΟΥΣΕΙΩΝ

ΠΡΟΣ την Ι. Μητρόπολη Κυθήρων - Κύθηρα
ΚΟΙΝ.: 1. Νομαρχία Πειραιώς, Γραφείο Νομάρ-
χου - Πειραιώς

2. Επαρχείο Κυθήρων, Γραφείο Επάρχου - Κύθη-
ρα

3. 1η ΕΒΑ, Πολυγνώτου 2 - Αθήνα

ΘΕΜΑ: Μεταφορά εικόνων Κυθήρων

Επί του προσφάτου δελτίου Τύπου της Ι.
Μητροπόλεως Κυθήρων, παρατηρούμε ότι,
όπως αναφέρεται και στο έγγραφο αριθμ.
52/5.1.1996 της 1ης Ε.Β.Α., κατά τη μεταφορά
των εικόνων από τον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Θεο-
λόγου στην Ι.Μ. Αγ. Θεοδώρου δεν τηρήθηκαν
οι νόμιμες διαδικασίες. Επισημαίνουμε ότι η
ομαλή συνεργασία μεταξύ της Ι. Μητροπόλεως
και του ΥΠ.ΠΟ. προϋποθέτει, ως αναγκαίο όρο,
το σεβασμό και την ακριβή τήρηση των νόμων
του κράτους.

Αθήνα, 16-1-1996

Ο Γενικός Γραμματέας

Γ. Θωμάς

Ο Προϊστάμενος Γραμματείας
Απόστολος Στάμου

16-1-96: Η θέση του επίσημου Κράτους,
του υπουργείου Πολιτισμού και Επιστη-
μών. Με το παραπάνω έγγραφό του επισημαί-
νει ξεκάθαρα: «Κατά την μεταφορά των εικό-
νων από τον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στην
Ι.Μ. Αγ. Θεοδώρου δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες
διαδικασίες. Επισημαίνουμε ότι η ομαλή συνερ-
γασία μεταξύ της Ι. Μητροπόλεως και του
ΥΠ.ΠΟ. προϋποθέτει, ως αναγκαίο όρο, το
σεβασμό και την ακριβή τήρηση των νόμων του
κράτους»... Άραγε το γνωρίζουν καλά αυτό
κάποιοι στο Νησί μας;...

Πριν από εκατό χρόνια απογραφή στα Κύθηρα

Στις 5-6 Οκτωβρίου 1896 έγινε γενική απογραφή και
ευρεθήσαν 12.306 κάτοικοι-διαμενοντες στα Κύθηρα
και 10.445 δημότες διαμενοντες εκτός Κυθήρων. Από τους
10.445 εκτός Κυθήρων διαμενοντες οι 2.080 ανήκουν στο
Δήμο Ποταμίων και οι 8.365 στο Δήμο Κυθηρίων. Επίσης
από τους 10.445 Κυθηρίους της διασποράς οι 8.966 ευρί-
σκονται εκτός Ελλάδος και οι 1.479 εντός Ελλάδος.
Αναλυτικά ο πληθυσμός της Νήσου έχει ως εξής:

Δήμος Κυθηρίων

Κύθηρα (Χώρα)	814
Αγίος Ηλίας	103
Αλεξανδράδες	141
Αντικύθηρα	494
Αρέοι	118
Αυλαίων	45
Βιαράδικα	328
Δόκανα	103
Δριμονάρι	73
Κάλαμος	125
Δρυμών	200
Καλισπεριάνικα	128
Καλοκαιρινές	188
Καρβουνάδες	128
Κουτσουλιάνικα	22
Καψάλι	207
Κατούνι	95
Λιβαδι	240
Κεραμουτό	187
Κοντολιάνικα	60
Μυλοπόταμος	872
Πιτσινιάνικα	239
Φράτσια	495
Φατσάδικα	270
Στραπόδι	105
Μονή Μυρτιδίων	27
Σκουλιάνικα	58
Σταθιάνικα	93
Πορταλαμιάνικα	180

Δήμος Ποταμίων

Ποταμός	973
Αγ. Αναστασία	129
Αγ. Πελαγία	21
Αλοιζιάνικα	308
Αρωνιάδικα	429
Βαμβακαράδικα	41
Γερακάρι	141
Καραβάς	554
Καστρισιάνικα	274
Κουσούνάρι	122
Κιπέρι	300
Λιανιάνικα	76
Λογοθετιάνικα	450
Μελιτιάνικα	35
Μητάτα	503
Περλεγκιάνικα	196
Πετρούνι	110
Πιτσινάδες	102
Διακοπουλιάνικα	75
Ζαγλανικιάνικα	64
Δέσποινα	90
Τριφυλλιάνικα	120
Χριστοφοριάνικα	161
Κατσουλιάνικα	226
Αγία Μονή	7

Εκ του συνόλου των κατοί-
κων θήλεις είναι 6.174 και
άρρενες 6.132.

Τα στοιχεία αυτά ευρέθησαν στο αρχείο του ΚΥΘΗΡΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, στην εφημερίδα «ΚΥΘΗΡΑΪΚΗ
ΑΥΓΗ» αριθ. 3/1-1-1898.

Το χωριό Κιπέρι είναι τα σημερινά Φριλιγκιάνικα.
Εντυπωσιάζει ο αριθμός των κατοίκων των Αντικυθήρων,
του Μυλοποτάμου και άλλων οικισμών που σήμερα, τουλα-
χιστον, το χειμώνα, είναι σχεδόν έρημοι. Επίσης παρατη-
ρούμε ότι δεν αναφέρονται κάποια χωριά όπως Πούρκο,
Λουραντιάνικα και Μανιτοχώρι. Πιθανόν ο εκδότης δεν
είχε στοιχεία για τα χωριά αυτά. Αυτό ασφαλώς είναι και η
αιτία που οι αναλυτικοί αριθμοί αθροίζομενοι, δεν βγάζουν
το γενικό σύνολο των 12.306 κατοίκων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ ΙΕΡΕΥΣ ΧΑΡΟΣ

“ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ”

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΠΑΝ. ΤΣΙΤΣΙΛΙΑΣ (1879) 1924-1972

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΜΗΝΟΥ
ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΜΗΝΟΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΜΗΝΟΣ
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΣΤΕΛΙΟΣ Γ. ΜΑΡΣΕΛΟΣ
ΣΚΙΤΣΟ: ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ
ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: ΝΙΚΟΣ ΔΕΓΑΪΤΗΣ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ:

ANDREAS G. CONOMOS (20 FROST ST, MT-
GRAVATTE 4122, BRISBANE QLD)
J&K MALLOS (16 MONTEREY STREET, MONTEREY
SYDNEY N.S.W 2217)

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 2.000 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 35\$
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ - ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΔΡΧ. 3.500 - ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 150

ΕΔΡΑ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΧΩΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ ΤΗΛ. (0735) 31234 - 31655

Ξένες διαπιστώσεις...

Διακινδυνεύω πάντα, από αυτή τη στήλη, να αποκτήσω τον τίτλο του γκρινιάρη, αν δεν τον έχω ήδη αποκτήσει. Παρ' όλα αυτά εγώ συνεχίζω. Συνεχίζω γιατί πιστεύω ότι το να θίγει κανείς τα κακώς κείμενα, αν μη τι άλλο προκαλεί στους δέκτες, σε κείνους δηλαδή που αναφέρονται τα στραβά, τη διάθεση της αυτοκριτικής. Πιστεύω δε ότι η «γκρινία» αυτή γίνεται εποικοδομητική, όταν εκπορεύεται από κάποιον που αγαπάει τον τόπο πραγματικά.

Παρ' όλο που το θέμα που ακολουθεί το έχω θίξει από τούτη τη στήλη επανειλημμένα, επανέρχομαι. Επανέρχομαι γιατί πιστεύω πως είναι καιρός να βελτιωθεί και να φτάσει το τέλειο η τουριστική εικόνα, που συνθέτει προς τα έξω το **Νησί** μας. Την αφορμή μου την έδωσε ένα τρίστηλο, όχι κολακευτικό, δημοσίευμα, περί Ελλάδος, της μεγάλης κυκλοφορίας και έγκριτης γερμανικής εφημερίδας «DIE WELT». Σε πρόσφατη κυριακάτικη έκδοσή της λοιπόν και στο ειδικό ένθετο που έχει κάθε φορά για τον τουρισμό διαπίστωνε με στοιχεία (από τις μέχρι τούδε κρατήσεις) ότι η **Ελλάδα** υπολείπεται κατά πολύ σε αριθμούς επισκεπτών για το '96 από όλες τις μεσογειακές χώρες με κίνδυνο να υποσκελισθεί ακόμη και από την **Τουρκία**.

Και φυσικά απαριθμεί τους λόγους αυτής της πτώσης. Και δεν είναι μεν πολλοί, είναι όμως καταπέλτες για τη φήμη μας ως τουριστική χώρα.

Ιδού λοιπόν οι αιτίες:

1. Υπερβολικές τιμές. 2. Απαράδεκτα χαμηλής ποιότητας παροχή υπηρεσιών. 3. Κακό, κάκιστο SERVICE στα ξενοδοχεία και εστιατόρια. 4. Αναξιόπιστες, ασυνεπείς μεταφορές (θυμηθείτε την οπερέτα των τριών δρομολογίων της Ο.Α. ημερησίως!!).

Δεν νομίζω να έχετε αντίρρηση ότι το **Νησί** μας θα ήταν ένα... ιδανικό «δείγμα» για να βγει αυτό το συμπέρασμα, αν και μπορεί πράγματι να ήταν! Δυστυχώς έτσι είναι.

Ο τοπικός μας τουρισμός δεν πρέπει να είναι υπερήφανος για τις υπηρεσίες που παρέχει. Τουναντίον μάλιστα. Η συνολική εικόνα που παρουσιάζει είναι αρνητική. Αν και είναι παρήγορο

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΙΖΟΥ

το γεγονός ότι οι υπαίτιοι αυτής της εικόνας είναι μειοψηφία, όμως δεν ωφελεί. Γιατί μια κακή εμπειρία που αποκομίζει ο τουρίστας απ' αυτούς, όχι μόνο αμαυώνει τις τυχόν άλλες καλές αλλά αναπαράγεται και μεγιστοποιείται.

Για να είμαι συγκεκριμένος, δεν θα διστάσω να περιγράψω, χωρίς φόβο και πάθος, τις «πληγές» του τουρισμού μας. Στον ύπνο: Υπάρχουν «**ενοικιαζόμενα δωμάτια**» που θυμίζουν άλλες εποχές και που εν τούτοις οι τιμές τους είναι απαράδεκτα υψηλές.

Οι τιμές των άλλων, που ασπύμε πληρούν τις σύγχρονες προδιαγραφές, είναι πάλι δυσανάλογα υψηλές. **Στο φαγητό:** Μικρές μερίδες σε μικρά πιάτα (για να φαίνεται μπόλικο ή για να χωράνε στο τραπέζι π.χ. τεσσάρων συνδαιτυμόνων να καθίσουν του-

λάχιστο έξι). Και τι πιάτα! Πλαστικά! (ευτυχώς οι περισσότεροι έχουν τώρα γυάλινα). Αυτό το λίγο φαγητό σερβιρισμένο μετά από μεγάλη καθυστέρηση και κατά κανόνα από άπειρα και αδέξια γκαρσόνια, που πολλές φορές η τυχόν αυθεντική ευωδία του διανθίζεται από οσμή που διαχέεται από τις μασχάλες τους, το τρώς όπως-όπως με υπομονή η οποία πρέπει να είναι περισσή για να 'ρθει η σειρά σου να πληρώσεις.

Εδώ θα μου επιτρέψετε να εξηγηθώ. Περιγράψω τους ελάχιστους, αν όχι κακούς, πάντως ανεπαρκείς. Γιατί όλοι εμείς οι ντόπιοι αναγνωρίζουμε ότι στο **Νησί** μας, ακόμη και τους μήνες της αιχμής, τρώς καλά και συγκριτικά με άλλα ηχηρά τουριστικά κέντρα απείρως καλύτερα. Αλλά πρέπει να ξέρεις πού πας. Ο ξένος όμως ξέρει;

Τι πρέπει να γίνει; Είναι άλλο.

Studie beklagt mangelnde Infrastruktur, hohe Preise, schlechten Service Griechenlands Tourismus in der Krise

Will Griechenland als Urlaubsziel nicht weiter an Boden verlieren, muß das klassische Ferienland seine touristische Infrastruktur stark verbessern. Das geht aus einer jetzt veröffentlichten Studie hervor, die Griechenlands Fremdenverkehrswirtschaft in Auftrag gegeben hat. Den touristischen Unternehmen des Landes wurde in der Untersuchung, die sich auf das Jahr 1995 bezieht, attestiert, daß

preiswerter sind - die mangelnde Preisdziplin griechischer Hoteliers wird seit Jahren von den deutschen Reiseveranstaltern beklagt - auch der Service in den Hotels und Restaurants ist nach Einschätzung der untersuchenden Fachleute vielerorts eher dürftig, das Personal werde nicht gut genug geschult.

Vor allem aber werden Mängel in der Infrastruktur kritisiert: die Flughäfenplätze während der Hochsaison aus

erstellten - Studie mit dem Service der Museen und archaischen Stätten, außerdem kritisieren sie die zunehmende Umweltverschmutzung.

Griechenland hat - dies der Hintergrund - eine miserable Saison hinter sich: Zwischen April und Oktober 1995 schrumpfte die Zahl der Übernachtungen in den 265.000 Hotelbetten des Landes - gemessen am vergleichbaren Vorjahreszeitraum - um 11,4

Ο καθένας απ' αυτούς τους επαγγελματίες να δει τον κάθε ξένο όχι μόνο σαν πορτοφόλι αλλά σαν φιλοξενούμενο. Γιατί είμαι σίγουρος πως ακόμη και αυτοί οι λίγοι «κακοί» επαγγελματίες αν, την προηγούμενη της ημέρας που «περιποιήθηκαν» με τον ανορθόδοξο τρόπο τους τον ξένο στο μαγαζί τους, φιλοξενούσαν αυτόν στο σπίτι τους, θα τον κοίμιζαν στην καλύτερη κάμαρα του σπιτιού τους και θα τον τάζαν πλουσιοπάροχα!

Αλλωστε, ευτυχώς για τους **Κυθήριους** υπάρχει ένα πρότυπο, ένας θρύλος που «ακούει» στο όνομα Πιέρρος! Ας τον μιμηθούν όχι καθ' όλα (είναι ανέφικτο) έστω και κατ' ελάχιστον! Οι ίδιοι οι επαγγελματίες ας θεσπίσουν ένα άτυπο όργανο με παραδεκτούς και σεβαστούς απ' όλους κανόνες δεοντολογίας.

Ενα όργανο που να έχει τη δύναμη να επαναφέρει στην τάξη

τους «παραβάτες». Όργανο αυτοπροστασίας που θα διαφυλάττει την καλή εικόνα του καθενός χωριστά κι όλων μαζί κατ' επέκταση.

Προς Θεού, ας συντελέσουμε όλοι ώστε στο επόμενο δυσμένες ρεπορτάζ της οποιασδήποτε «DIE WELT» να έχουμε την τύχη να διαβάσουμε με αυταρέσκεια ότι τα **Κύθηρα** και, κατ' ευχήν άλλες περιοχές της **Ελλάδας** μας, εξαιρούνται!

Γιατί κέρδος, το καλώς εννοούμενο, είναι το μακρόπνοο εκείνο, που συγχρόνως προάγει παράλληλα όχι μόνο τα έσοδα του επαγγελματία, αλλά και την καλή, την άριστη εικόνα του χώρου, όπου και οι δραστηριότητές του. Το άλλο, το εύκολο, το γρήγορο είναι «μπούμερανγκ», πρώτα για τον ίδιο, αλλά δυστυχώς αμέσως μετά και για τον ίδιο το χώρο που τον φιλοξενεί.

THE MINOAN THAL ASSOCRACY MYTH AND REALITY (Η ΜΙΝΩΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΙΑ ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ)

(J. COLDSTREAM, G. HUXLEY)

Μετάφραση Κατερίνα Μαριάτου

Το 1973, δημοσιεύθηκαν οι μελέτες των ανασκαφών και των ερευνών, σχετικά με την αρχαία Σκάνδεια, στην κοιλάδα της Παλιόπολης, που έγιναν από το Πανεπιστήμιο της Πανσουλβανίας και της Βρετανικής Σχολής στην Αθήνα. Οι ανασκαφείς πίστεψαν πως όσα ανακαλύφθηκαν στο Καστρί απόδειξαν την ύπαρξη Μινωικής αποικίας και τοποθέτησαν το Κρητικό αυτό λιμάνι ως την αρχαιότερη ένδειξη Μινωικής δραστηριότητας έξω από την Κρήτη. Όμως, όπως παρατήρησε ένας κριτικός, κάποιος από τους σημαντικότερους λόγους που έκαναν τους ερευνητές να καταλήξουν σ' αυτό τους το συμπέρασμα, δεν αναφερόταν στη δημοσίευσή τους. Αντίθετα ο αναγνώστης έπρεπε από μόνος του να κρίνει τη σημαντικότητα που είχε η Μινωική παρουσία στα Κύθηρα. Το παρόν φυλλάδιο κάνει διορθώσεις πάνω στην τελική άποψη των ερευνητών. Δηλαδή τοποθετούμαι εδώ συνοπτικά, γιατί ο αποικισμός που ακολούθησε ύστερα από την πρώιμη ελλαδική δραστηριότητα γύρω από το Καστρί, θα έπρεπε να αναφέρεται ως Κρητικός. Οι διαφωνίες και οι ενδείξεις που προβάλλονται σ' αυτό το φυλλάδιο, θα αποδείξουν πως πράγματι οι κάτοικοι του Καστρίου ήταν Μινωίτες από την Κρήτη.

Από ολόκληρο το Τσιρίγο, η αρχαιότερη απόθεση προϊστορικού ιζηματος είχε γίνει στο λόφο «Καστράκι», κοντά στο ακρωτήριο Καστρί. Το υλικό αυτό, ονομαζόμενο «άλφα», είναι κυρίως στερεοελλαδίστικου

Οι Μινωίτες των Κυθήρων

τύπου, και περιέχει μερικά τεμάχια αρχαίων αγγείων της εποχής του ενδιάμεσου σταδίου της πρώιμης Ελλαδικής Ι και άλλων υπολογισμών, χρονικά μέσα στην πρώιμη Ελαδική ΙΙ περίοδο. Το δεύτερο, χρονολογικά ιζημα, το «βήτα», είναι από το ίδιο ακρωτήριο. Αυτό δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με την ύπαρξη της αποικίας που μαρτυρούσαν τα ευρήματα του «άλφα». Η αγγειοπλαστική των τεμαχίων αυτών έχει πολλά κοινά στοιχεία με τα οικιακά ασημικά αντικείμενα της πρώιμης Μινωικής ΙΙ και ΙΙΙ, στην Κνωσό και στη δυτική, κυρίως, Κρήτη. Η ομοιότητα μεταξύ των ακιδωτών αυτών ασημικών και των χτενιών, στα μοτίβα που βρέθηκαν στα Χανιά και στο σπήλαιο Πλατυβόλα, κατά την εύρεση αγγείων με ανασκαφές, είναι πολύ χτυπητή. Και από τη στιγμή που το απόθεμα «βήτα» βρέθηκε ακριβώς επάνω από τη φυσική γη, στο ακρωτήριο, είναι πολύ λογικό, να συμπεράνουμε πως οι πρώτοι εκμεταλλευτές της παρθένας, μέχρι τότε, Κυθηραϊκής γης ήταν

πιθανώς μετανάστες από τη Δυτική Κρήτη. Δεν υπάρχει κάποια ένδειξη, που να μαρτυρεί την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των Κρητικών και των πρόσφατων αποίκων της πρώιμης Ελλαδικής περιόδου, και είναι σχεδόν απίθανο να κατάφεραν ποτέ να συνυπάρξουν αυτές οι δύο κοινωνίες σε τόσο στενά περιθώρια κατοίκησης. Ωστόσο δεν είναι καθόλου απίθανο οι Κρητικοί, με το που ήρθαν στα Κύθηρα, να εκτόπισαν τους ανθρώπους της πρώιμης Ελλαδικής περιόδου και να τους έδιωξαν. Ίσως όχι πολύ καιρό μετά την άφιξη των νέων κατοίκων στο Νησί, μια Αιγυπτιακή εισαγωγή έφτασε στο Καστρί ένα πέτρινο μολύβι, μινιατούρα, πάνω στο οποίο υπήρχε μια επιγραφή γραμμένη στα ιερογλυφικά. Αυτό μπορεί να χρονολογηθεί γύρω στην κυριαρχία του Φαραώ Ουστρκάρ (2487-2478 π.Χ.), ιδρυτή της πέμπτης δυναστείας. Αυτό το εντυπωσιακό αντικείμενο υποδηλώνει μια ραγδαία επέκταση των σχέσεων του Νησιού με ξένα κράτη, μια απόρροια της

ολικής απορρόφησής του στη Μινωική σφαίρα. Πριν από τη Μέση Μινωική ΙΙΒ η Κυθηραϊκή αγγειοπλαστική και τα ιζήματα είναι ακατάρτητα. Αλλά το υλικό από την αποικία και τους αρχαιότερους τάφους, που λιτά αντιπροσωπεύουν ένα μέρος της ενδιάμεσης φάσης της εποχής του Χαλκού, είναι σχεδόν ολοκληρωτικά Κρητικού χαρακτήρα, καθώς η αγγειοπλαστική της ηπειρωτικής Ελλάδας, την πρώιμη Ελλαδική περίοδο, είναι πραγματικά πολύ σπάνια. Εξίσου σημαντικό είναι το πόσο σπάνιο ήταν οι εισαγωγές προϊόντων από την Κρήτη και ήδη η τοπική αγγειοπλαστική είναι ολοκληρωτικά βασισμένη σε κρητικά πρότυπα. Ιδιαίτερα συνηθισμένο, για παράδειγμα, είναι το κολωνάτο κύπελλο της Μέσης Μινωικής ΙΑ περιόδου, το οποίο απαντάται σε χιλιάδες ιζηματογενείς περιοχές της εποχής. Επίσης συνηθισμένο είναι κι ένα άλλο κύπελλο, μια ολόφανερη μονόχρωμη αντιγραφή των ποιοτικών παλατιανών κυπέλλων σε σχήμα αυγού, το οποίο οι Κρητικοί αγγειοπλάστες κάλυπταν με πλούσια διακόσμηση. Από τη στιγμή που οι Κυθηριοί αγγειοπλάστες δεν έχασαν ποτέ την επαφή με τις κρητικές μόδες, στην κεραμική, το Νησί πρέπει να είχε αναπτύξει στενές σχέσεις με την πατρίδα των γνήσιων αποίκων. Εάν υπήρξε κάποια ενδιάμεση μετανάστευση στη διάρκεια αυτής της μεγάλης περιόδου, οι νέοι άποικοι θα μπορούσαν να είχαν έρθει κι αυτοί από την Κρήτη και ο Μινωικός χαρακτήρας ενασχόλησης θα παρέμενε αναλλοίωτος ή πιθανώς να είχε προοδέσει.

Συνεχίζεται!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1η Εφορεία Βυζ. Αρχ/των ΚΟΙΝ.: 1) κ. Θεόδωρο Τραθασάρο, Χώρα Κυθήρων. 2) κ. Δημήτριο Μαρσέλο, Χώρα Κυθήρων. 3) κ. Ν. Βάρδα, συντηρητή αρχ/των, Λειβάδι Κυθήρων.

Για την παρουσία των κ.κ. Θεόδωρου Τραθασάρου και Δημητρίου Μαρσέλου, που κάλυψαν εξαιρετικά το σημαντικό πολιτιστικό γεγονός της 22ας Οκτωβρίου 1995 για το νησί των Κυθήρων, που ήταν τα εγκαίνια της συλλογής έργων βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης στο Λειβάδι Κυθήρων, σας ευχαριστούμε θερμά.

Η Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Ελένη Γκίνη-Τσοφοπούλου

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

Κύριε Επαρχε
Κύριε Διοικητή

Ο Σύλλογος Κοινοφελών Εργων Μυλοποτάμου ζητάει την άμεση επέμβασή σας σε φλέγοντα θέματα που τον απασχολούν και που άπτονται της αρμοδιότητάς σας.

Συγκεκριμένα στο χωριό μας το Μυλοπόταμο και δη στην Κάτω-χώρα, εδώ και καιρό έχει παρουσιαστεί το απαράδεκτο φαινόμενο της αρπαγής διαφόρων αντικειμένων από ερειπωμένα παραδοσιακά σπίτια.

Βάνδαλοι ξεγυμνώνουν πόρτες και παράθυρα από τα γνωστά σε όλους μας ποριά.

Κλέβουν γούρνες, χελόπλακες και πέτρες από σκάλες.

Παράκλησής μας λοιπόν είναι όπως ενημερώσετε όλους όσους έχουν σχέση με την οικοδομή και ειδικότερα με τις αναπαλαιώσεις παραδοσιακών σπιτιών π.χ. μηχανικούς, αρχιτέκτονες, εργολάβους κ.λπ. ώστε να σιμωτήσει εδώ και τώρα το απαράδεκτο αυτό φαινόμενο προτού γίνει ανεξέλεγκτο και μετατραπεί σε εμπόριο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Επίσης κάποια μέτρα ώστε να σταματήσουν οι κλοπές στις εκκλησίες μας όπως συνέβη πρόσφατα στην Αγία Τριάδα και στην Αγία Μαρίνα Μυλοποτάμου όπως άλλωστε έχετε ενημερωθεί και από τον πρόεδρο του χωριού μας.

Ο Σύλλογος αναμένει τις ανάλογες ενέργειές σας και αν χρειαστεί θα επανέλθει στο συγκεκριμένο θέμα και θα προσπαθήσει με όποιο τρόπο κρίνει απαραίτητο κάθε φορά, να διαφυλάξει την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Για το Σύλλογο

Η Πρόεδρος **ΤΟΥΛΑ ΧΑΝΙΩΤΟΥ-ΝΙΚΟΛΑΟΥ**
Ο Γ. Γραμματέας **ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΛΑΝΟΣ**

ΤΣΙΡΙΓΩΤΙΚΕΣ ΠΙΝΕΛΙΕΣ

Φάντασμα περνά...

— Ιντα 'χεις μωρέ Δημητρώ και σταυροκοπιέσαι; Ξαφνιάστηκε η Μαριώ, η γυναίκα του Δημητρώ του Πατρώνου, βλέποντας το γέρο της να σηκώνεται απ' το σκαμνί του, που το 'χε δίπλα στο τζακι για να ζεσταίνεται, και να σταυροκοπιέται. Εκείνη παραπέρα είχε ανάψει το λύχνο και σουγλόραβε σακούλια για τις κατσίκες τους.

Τα ρίφια δεν άφηναν σταλιά γάλα κι έπρεπε να πάρει τα μέτρα της.

Είχε ήδη φτιάξει ένα σακούλι για την Αραπίνα της, τη μαύρη κατσικά, με το μεγάλο μαστάρι, που κατέβαζε το πιο πολύ γάλα. Και το 'χε φτιάξει ανάλογο για να μπορεί να μπαϊνοβγαίνει με ευκολία. Τώρα έφτιαχνε ένα πιο μικρό για την Κανέλλα της, την καφετιά κατσικά, που το μαστάρι της ήταν μικρότερο κι έβγαζε πιο λίγο γάλα. Ετσι χρειαζόταν. Αν ήταν και κατσίκες, ήθελε η καθεμιά το δικό της... νούμερο.

Ενώ λοιπόν η Μαριώ ήταν προσηλωμένη στη δουλειά της και πρόσεχε αυτά που έφτιαχνε να ανταποκρίνονται στις... ανατομικές διαφορές των κατσικιών της, έξαφνα βλέπει το γέρο της να σηκώνεται και να σταυροκοπιέται.

— Ιντα 'χεις λέω Δημητρώ και σταυροκοπιέσαι;

— Μαριώ κάν' το σταυρό σου. Φάντασμα περνά.

— Ιντα 'καμε λέει; Φάντασμα περνά;

— Ναι Μαριώ. Ψυχή περνά. Κάνε το σταυρό σου.

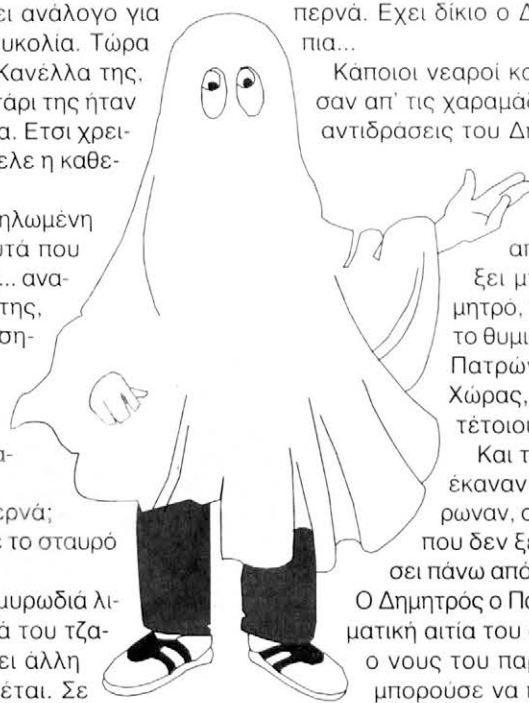
Ο Δημητρός ένιωσε έντονη τη μυρωδιά λιβανιού, που ερχόταν απ' τη μεριά του τζακιού, και μη μπορώντας να δώσει άλλη εξήγηση άρχισε να σταυροκοπιέται. Σε λίγο η μυρωδιά απλώθηκε σ' όλο το δωμάτιο. Αρχισε κι η Μαριώ να σταυροκοπιέται, αφού ένιωσε

κι αυτή έντονη τη μυρωδιά του λιβανιού και για την οποία, ούτε αυτή μπορούσε να δώσει άλλη εξήγηση. Φάντασμα περνά. Έχει δίκιο ο Δημητρός. Και δώσ' του σταυροκόπια...

Κάποιοι νεαροί κολλημένοι στην πόρτα προσπαθούσαν απ' τις χαραμάδες να δουν και να απολαύσουν τις αντιδράσεις του Δημητρώ του Πατρώνου και της γυναίκας του. Οι υπόλοιποι της παρέας σκαρφαλωμένοι στο δώμα, είχαν κρεμάσει το αυτοσχέδιο θυμιατό απ' την καμινάδα, αφού του είχαν ρίξει μπόλικο λιβάνι και λιβανίζαν το Δημητρώ, χωρίς να φαίνονται ούτε οι ίδιοι ούτε το θυμιατό τους. Απομονωμένο το σπίτι του Πατρώνου σε περιφερειακή συνοικία της Χώρας, πάνω στο Μύλο, προσφερόταν για τέτοιου είδους επιχειρήσεις.

Και τα πειρακτήρια της Χώρας, που τους έκαναν όλους να γελάνε μ' αυτά που σκαρβαναν, σοφίστηκαν τούτη την εξυπνη φάρσα, που δεν ξεχάστηκε παρ' όλο που έχουν περάσει πάνω από πενήντα χρόνια από τότε που εγινε. Ο Δημητρός ο Πατρώνος δεν εψάξε να βρει την πραγματική αιτία του φαινομένου. Δεν μπορούσε να πεί ο νους του παραπέρα. Φάντασμα περνά. Τι άλλο μπορούσε να ήταν; Σταυροκοπήθηκε και τουλάχιστον για μια νύχτα έχασε τον ύπνο του.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ ΙΕΡΕΥΣ ΧΑΡΟΣ

Υποτροφίες Κληροδοτήματος Ν. Αρώνη

Από την Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών πληροφορούμεθα ότι στην πρόσκλησή της για εκδήλωση ενδιαφέροντος για χορήγηση υποτροφίας από το κληροδοτήμα Ν. Αρώνη, για ιστορικές έρευνες της περιόδου της Βενετικής Κατοχής των Κυθήρων, ανταποκρίθηκαν οκτώ επιστήμονες-ερευνητές.

Η ειδική επιστημονική επιτροπή κρίσεως αποτελούμενη από πέντε Κυθηραίους καθηγητές Πανεπιστημίου, την οποία είχε παρακαλέσει η Εταιρεία να αξιολογήσει τις προτάσεις των υποψηφίων, επέλεξε την πρόταση του φιλόλογου κ. Εμμ. Δρακάκη, ο οποίος είχε κάνει ειδικές έρευνες στα αρχεία της Βενετίας.

Το θέμα της έρευνας του κ. Δρακάκη είναι «Εκθέσεις (trazioni) των Βενετών Προνοητών και Καστελλάνων των Κυθήρων».

Ο κ. Δρακάκης υπό την επίβλεψη της γνωστής ερευνήτριας καθηγήτριας κ. Χρύσας Μαλτέζου, σε συνεργασία με δύο ακόμη ερευνητές, έχει συμπληρώσει τη συγκέντρωση του αρχαιολογικού υλικού από το Ιστορικό Αρχείο Κυθήρων, με τις απογραφές του πληθυσμού των Κυθήρων, και σύντομα αναμένεται η έκδοσή τους σε τόμο που θα αποτελέσει την αρχή της σειράς εκδόσεως του Αρχαιολογικού υλικού των Κυθήρων, που έχει προγραμματίσει η Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών.

Επίσης από την Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών πληροφορούμεθα ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης του κληροδοτήματος Νικ. Αρώνη καθηγητής κ. Εμμ. Αρώνης παρέδωσε ήδη επιταγή εκ 10.000 δολ. Αυστρ. στην Εταιρεία, η οποία σύντομα θα προβεί στην προκήρυξη νέας υποτροφίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ: «Καθαρισμός Κάστρου Χώρας Κυθήρων»

ΠΡΟΣ: Τον Πρόεδρο της Κοινότητας Χώρας Κυθήρων.

ΚΟΙΝ.: 1) κ. Ν. Βάρδα, συντηρητή αρχαιοτήτων.

2) κ. Β. Λουράντο, φύλακα αρχαιοτήτων.

Για τη συμβολή σας με συνεργείο εποχιακών εργατών στον καθαρισμό του χώρου του Κάστρου Χώρας Κυθήρων, η Εφορεία μας σας εκφράζει τις θερμές της ευχαριστίες και ελπίζουμε σε ανάλογη συνεργασία και στο μέλλον.

Η Προϊσταμένη της Υπηρεσίας
Νίκη Μιχάλου-Αλεβίζου
Εφορος Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

Προοπτικές αναστήλωσης... του Κάστρου

Τριμελής ομάδα μηχανικών του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, από την Υπηρεσία Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, επισκέφθηκε για ένα τριήμερο, στις αρχές του Γενάρη, το Κάστρο της Χώρας, με σκοπό τη σύνταξη προτάσεων και εισηγήσεων σχετικών με τις προδιαγραφές μελέτης για την αξιοποίηση του χώρου του φρουρίου. Οι εισηγήσεις, σύμφωνα με πληροφορίες μας, περιλαμβάνουν τη χρήση των κτιρίων, αναγκαίες εργασίες αναστήλωσης, τη στατική επάρκεια του Κάστρου, προτάσεις για εσωτερικό και εξωτερικό φωτισμό, ύδρευση, τρόπους φύλαξης, ενδεχόμενο και δυνατότητα δημιουργίας Μουσείου και χώρων υπαίθριων εκδηλώσεων κ.λπ. Εξάλλου η σύνταξη της τελικής μελέτης πρόκειται να ανατεθεί σε ιδιώτη στους αμέσως επόμενους μήνες. Ίσως από την ίδια ομάδα να γίνουν εισηγήσεις ανάλογες, για τις εκκλησίες του Μέσα Βούργου και γενικά τον ευρύτερο χώρο του φρουριακού

μας συγκροτήματος. Ευελπιστούμε η όλη κίνηση, που ξεκίνησε απαράδεκτα καθυστερημένα, να προχωρήσει και να γίνουν το δυνατόν συντομότερα οι σωτήριες επεμβάσεις διατήρησης και εκμετάλλευσης του Κάστρου.

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΚΥΘΗΡΩΝ

Μεταφορές κάθε είδους -
Εμπόριο αναψυκτικών
και οικοδομικών υλικών

**ΑΝΔΡΕΑΣ
ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ**

Λατομικά υλικά παραγωγής μας
ΣΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΜΕ ΓΡΗΓΟΡΗ - ΥΠΕΥΘΥΝΗ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
Τηλ. (0735)-31043, (01)-4515375
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ: Αριστείδου 6 - Πλατεία Καραϊσκάκη
ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ. 4128072

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ

"ΡΟΥΓΑ"

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ &
ΣΟΥΖΑΝ ΜΑΓΟΝΕΖΟΥ
ΑΡΩΝΙΑΔΙΚΑ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΤΗΛ. 0735 - 33596

ΘΕΛΕΤΕ ΝΤΟΠΙΑ

ΦΡΕΣΚΑ

ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ

Μα πού αλλού;
Στου Ρεψόσπουρου
στην Αγία Πελαγία!!!

ΣΠΥΡΟΣ
ΠΡΙΝΕΑΣ
ΤΗΛ.: 33278

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ
ΒΕΡΓΙΝΑ

Μ. ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ-Ι. ΜΑΥΡΑΝΤΩΝΗΣ Ο.Ε.

ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΤΗΛ.-FAX 0735- 33192

ΘΑΝΑΤΟΙ:

Παναγιώτης Καψάνης: Πέθανε σε ηλικία 90 χρόνων, στις 11 του Γενάρη, ο Παναγιώτης Καψάνης, από την Αγία Πελαγία. Υπήρξε υπόδειγμα ευγένειας, πραότητας και καλοσύνης. Γεννήθηκε στην Αγία Αναστασία, απ' όπου και πολύ μικρός έφυγε για την Αυστραλία. Εκεί έμεινε τριάντα ολόκληρα χρόνια. Επιστρέφοντας στο Νησί μας εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αγία Πελαγία, παντρεύτηκε κι απέκτησε τέσσερα παιδιά. Εδώ διατήρησε για χρόνια το γνωστό καφεπαντοπωλείο «ΚΥΜΑ» και μαζί το ταχυδρομείο και το τηλεφωνείο του χωριού. Εξυπηρετικός πάντα, ακούραστος, ανιδιοτελής και φιλόξενος, θα μείνει αξέχαστος ο μπάρμπα-Καψάνης, σε φίλους, συχωριανούς και συμπατριώτες. Η σορός του μεταφέρθηκε και τάφηκε στο κοιμητήριο της Αγίας Αναστασίας. Η εφημερίδα μας εύχεται στην οικογένειά του θερμά συλλυπητήρια.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ:

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι με οποιονδήποτε τρόπο μάς συμπαραστάθηκαν στο πένθος μας για το θάνατο του αγαπημένου μας πατέρα και παππού

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΨΑΝΗ

Οι οικογένειες: Γιώργου Καψάνη, Κώστα Καψάνη, Αναστασίας Ζαφείρη, Ελένης Ποτάκη.

Παύλος Καρύδης: Πέθανε σε ηλικία 89 χρόνων, ο Παύλος Καρύδης από το Μυλοπόταμο. Ήταν άτομο φιλήσυχο, πράο και γενικά αγαπητό στο χωριό του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ:

Ευχαριστούμε θερμά όλους με οποιονδήποτε τρόπο συμμετείχαν στο πένθος

μας για το θάνατο του αξέχαστου πατέρα και παππού **ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΥΔΗ**
Τα παιδιά. Τα εγγόνια.

Δημήτριος Μεγαλοκονόμος: Πέθανε ξαφνικά, σε ηλικία 88 χρόνων, ένας από τους αντιπροσωπευτικότερους τύπους του Καλάμου, κι ίσως τους γραφικότερους του Νησιού μας, ο Δημήτριος Μεγαλοκονόμος, ο πασίγνωστος Μίμης Κουτσούνης. Με το θυμοσοφικό του στιλ και συχνά το δηκτικό του χιούμορ, είχε τη δυνατότητα προσέγγισης και γρήγορης επαφής με τον καθένα. Εύκολα μπορούσε να ξεσηκώσει τα γέλια με τον τρόπο παρουσίας των... γνώσεων του στο κυνήγι και την πρέφα. Πιστός και αφοσιωμένος παράδοσις, φανατικός λάτρης του χωριού του, δεν

Ο Μίμης ο Κουτσούνης δωρίζει στον εγγονό του Δημήτρη κάποιο παλιό όπλο του. Μια αντιπροσωπευτική φωτογραφία ελάχιστες μέρες πριν από το θάνατό του, και ενώ ο μικρός θρυσκόταν, από την Αυστραλία, για λίγο στα Κύθηρα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

έφυγε πότε απ' αυτό. Στον Κάλαμο παντρεύτηκε κι απέκτησε υποδειγματική οικογένεια με τέσσερα παιδιά. Μέχρι τη μέρα που πέθανε μάζεψε ελιές. Αξέχαστος θα μένει ο μπάρμπα-Μίμης. Το μόνιμο χαμόγελό του, η πολιτική του... επιχειρηματολογία, οι καλосυνάτες και υποκριτικές αγκιράδες του, οι ξεκαρδιστικές του ιστορίες, οι... άθλοι του στα κυνήγια θα ακούγονται για χρόνια στις βεγγέρες του Καλάμου, που στο χρώμα του θα κοιμάται για πάντα.

Νίκος Φατσέας: Πέθανε, από την επάρατη, σε ηλικία 68 χρόνων, ο Ταξιάρχος

Νίκος Φατσέας, από τα Φατσάδικα. Τέλειωσε το Γυμνάσιο στο Νησί μας και στη συνέχεια εισήχθη, μεταξύ των πρώτων, στη Σχολή Ευελπίδων, απ' όπου και αποφοίτησε το 1952. Υπηρέτησε σε πολλά επιτελικά γραφεία και διοικήσεις μονάδων. Πολέμησε κατά των Τούρκων στην Κύπρο, το 1974 και αποστρατεύθηκε το 1984 με το βαθμό του Ταξιάρχου. Παντρεύτηκε κι απέκτησε υποδειγματική οικογένεια. Ο γιος και η κόρη του διαπρέπουν σήμερα στο χώρο της επιστήμης. Η σορός του Νίκου Φατσέα μεταφέρθηκε στα Κύθηρα

και τάφηκε στο κοιμητήριο του χωριού του.

Διαμάντα Φατσέα: Στα «σαράντα», στο μνημόσυνο του γιου της, Νίκου Φατσέα, πέθανε η Διαμάντα Φατσέα από τα Φατσάδικα, σε ηλικία 87 χρόνων. Κτυπημένη από την επάρατη, όντας στις τελευταίες μέρες της ζωής της, δεν γνώρισε το θάνατο του παιδιού της και δεν γεύθηκε αυτό το πικρό ποτήρι. Υπήρξε υπόδειγμα γυναίκας και μητέρας κι είχε την τύχη

να απολαύσει καταξιωμένα και επιτυχημένα τα παιδιά της. Η σορός της τάφηκε στο κοιμητήριο των Φατσάδικων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΕΠΑΡΧΕΙΟ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΛΙΑΝΙΚΩΝ

ΨΗΦΙΣΜΑ Το Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας Κοντολιανικών συνελθόν εκτάκτως μόλις πληροφορήθηκε τον αδόκητο θάνατο του αείμνηστου Ταξιάρχου εν αποστρατεία Νικολάου Φατσέα απεφάσισε ομόφωνα ως εξής:

- 1) Να παραστεί στην κηδεία του εκλιπόντος και να εκφράσει εις την σύζυγό του, τα τέκνα του, την μητέρα του και τ' αδελφία του τα βαθύτατα συλλυπητήριά του.
- 2) Αντί στεφάνου να δώσει εις το Γηροκομείο Κυθήρων το ποσόν των 25.000 δρχ.
- 3) Το παρόν να δημοσιευθεί εις τον Κυθηραϊκό Τύπο.

Το Συμβούλιο Κοντολιανικών

Μαρία Ι. Δευτερέβου Αντιπρόεδρος, Δημήτριος Ι. Κασιμάτης Κοιν. Σύμβουλος, Αντωνία Δ. Σαμίου Κοιν. Σύμβουλος, Γεώργιος Ν. Σάμιος Κοιν. Σύμβουλος, Δήμητρα Γ. Φατσέα Κοιν. Γραμματέας.

Κοντολιάνικα, 27 Νοεμβρίου 1995

Απίστευτο και όμως αληθινό, συνέχεια...

Για τρίτο χρόνο φέτος, συνεχίζεται η τσιμεντόστρωση του δρόμου από το Συνεταιρικό εργοστάσιο Ποταμού προς το Σταθλί. Στις 5 και 6 Οκτωβρίου του 1995 τσιμεντοστρώθηκαν άλλα 310 τρέχοντα μέτρα.

Το έργο αυτό, που έγινε με πρωτοβουλία του Προέδρου της Κοινότητας Λογοθετιανικών Κου Γεωργίου Π. Γάτσιου και σε συνεργασία με τον Θεόδωρο Ν. Κορωναίο (Ψωμά) και τον Παναγιώτη Δημ. Χλέντζο καθώς επίσης και με σημαντική συμμετοχή του Προέδρου της Κοινότητας Ποταμού Κου Παναγιώτη Πρωτοψάλτη και του Κοινοτικού Συμβουλίου, ολοκληρώθηκε με αυτεπιστασία, προσωπική εργασία και χρηματική προσφορά, ΔΥΣΤΥΧΩΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΜΟΝΟ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΙ.

Για το παραπάνω έργο εργάσθηκαν εθελοντικά δύο ημέρες οι εξής: ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ (ΨΩΜΑΣ), ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Β. ΣΟΦΙΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Δ. ΧΛΕΝΤΖΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΛΑΧΑΝΑΣ

Για το παραπάνω έργο προσφέρθηκαν τα εξής χρηματικά ποσά:

Η Κοινότητα Λογοθετιανικών διέθεσε:

- α) Σκαπτικό μηχανήμα για τη διαμόρφωση του δρόμου που έγινε η τσιμεντόστρωση.
- β) Εναν τεχνητή κτίστη και με βοήθον τον Θεόδωρο Ν. Κορωναίο (ΨΩΜΑ) έκτισαν τους πεσμένους τοίχους κατά μήκος του δρόμου, εξέφραξαν, υποστήλωσαν και έριξαν μπετά στους νεροδόχους (ορι-

σμένοι από τους οποίους είχαν καταστραφεί από τα ορμητικά νερά του περασμένου χειμώνα).

γ) Το μεικτό ποσό 300.000 δρχ., καθαρά εκτός κρατήσεων 258.000, Κοινότητα Ποταμού μικτό ποσό 300.000 δρχ., καθαρά πλην κρατήσεων 258.000, Λαχειοφόρος Αγορά, προσφορά Θεοδώρου Ν. Κορωναίου (ΨΩΜΑ) 250.000, Δημήτριος Α. Κομνηνός στη μνήμη γονέων του 82.000, Νικόλαος Δ. Σοφίος στη μνήμη γονέων του Δημητρίου & Κανέλλας 50.000, Ηλίας Α. Χανιώτης (Ιερεύς) 50.000, Αφοί Γ. Μπαίλου στη μνήμη θείων τους Ευστρατίου & Στάσας Ζαγλανίκη 50.000, Θεόδωρος Ν. Κορωναίος (ΨΩΜΑΣ) στη μνήμη του αξέχαστου φίλου του Ευάγγελου Καβιέρη 50.000, Μαρία Βηθλεέμ Σ. Σοφίου στη μνήμη του πατέρα της 35.000, Αφοί Δημ. Πρωτοψάλτη 32.000, Θεόδωρος Σ. Λαχανάς στη μνήμη του πατέρα του 25.000, Παναγιώτης Σ. Λαχανάς στη μνήμη του πατέρα του 25.000, Θεόδωρος Κ. Σοφίος στη μνήμη των γονέων του 25.000, Αντώνιος Μ. Σουρής 25.000, Ντίτερ (Γερμανός) 25.000, Δήμητρα Θ. Γερακίτη στη μνήμη της αδελφής της 25.000, Ιωάννης Π. Μουλός στη μνήμη των γονέων του 25.000, Ιωάννης Γ. Σοφίος στη μνήμη του αδελφού του Σπύρου 20.000, Θεόδωρος Θ. Σούγιαννης στη μνήμη Ευστ. Γαβρίλη 20.000, Ελένη Γ. Κομνηνού στη μνήμη συζύγου της Γεωργίου 20.000, Βικέντιος Γ. Σουρής 15.000, Παναγιώτης Ι. Καλλιγιαννός 15.000, Εμμανουήλ Ι. Ζαντιώτης 15.000, Μαρούλη Σ. Σοφίου στη

μνήμη του συζύγου της Σπύρου 10.000, Θεόδωρος Χ. Σοφίος 10.000, Θεόδωρος Γ. Σοφίος 10.000, Ιωάννης Γκιουζέλης στη μνήμη του μονακριβού παιδιού του ΜΑΝΤΗ 10.000, Αναστάσιος Χ. Μουλός στη μνήμη γονέων του 10.000, Χρήστος Π. Μουλός στη μνήμη της συζύγου του 10.000, Φραγκίσκος Κ. Μουλός στη μνήμη των γονέων του 10.000, Νικολέτα Π. Ψαλιδά στη μνήμη του συζύγου της 5.000, Γρηγορία Μ. Γεωργιπούλου 5.000, Παναγιώτης Χ. Μουλός στη μνήμη των γονέων του 5.000.

Σύνολο δρχ. 1.480.000.

Τους παραπάνω δωρητές που πρόσφεραν στο έργο μας τους ευχαριστούμε θερμά.

ΑΝΑΛΥΣΗ

ΕΞΟΔΩΝ ΕΡΓΟΥ

ΕΣΟΔΑ: Δωρεές 1.480.000

ΕΞΟΔΑ: Ετοιμο σκυρόδεμα 93 κυβικά Χ 13.250 = 1.232.250

Εξι εργατικά ημερομίσθια Χ 7.500 = 45.000

Χρεωστικό υπόλοιπο προηγ. έτους = 73.000

ΣΥΝΟΛΑ:

ΕΣΟΔΑ: 1.480.000 **ΕΞΟΔΑ:** 1.350.250

ΝΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ: 129.750

Θα θέλαμε να συνοψίσουμε τα συμπεράσματά μας από τις εμπειρίες που αποκτήσαμε από αυτόν τον τριετή πραγματικά άθλο.

Είναι πράγματι λυπηρό σε ένα τόσο σημαντικής σημασίας κοινωφελές έργο που γίνεται σε μία από τις πιο ελαιοπαραγωγικές περιοχές

του νησιού μας, να συμμετέχουν ελάχιστοι κάτοικοι. Το χειρότερο δε είναι που παρατηρείται η απουσία πολλών που έχουν κτηματική περιουσία στην περιοχή αυτή και ιδίως δε πολλών που διαμένουν μόνιμα στην περιοχή αυτή, οι οποίοι όχι μόνο δεν προσέφεραν ούτε μία δραχμή αλλά δυστυχώς δεν διέθεσαν ούτε μία ημέρα προσωπικής εργασίας. Παρ' όλα αυτά συνηθίζουν να κριτικάρουν και μάλιστα πολλές φορές να κάνουν και υποδείξεις για το πώς πρέπει να γίνει το έργο. Τους καλούμε αυτές τις υποδείξεις καθώς επίσης και ό,τι προτάσεις έχουν, την επόμενη φορά να έλθουν να τις κάνουν όταν θα εργαζόμαστε με τον κασμά στο χέρι και θα προσφέρουμε, και όχι από τα καφενεία με τον καφέ στο χέρι.

Ενα τέτοιο έργο απαιτεί προσωπική εργασία, χρήματα, χρόνο για οργάνωση και συντονισμό, εντιμότητα και διαφάνεια (ας θυμηθούμε ότι κάθε χρόνο δημοσιεύεται απολογισμός του έργου με όλες τις χρηματικές προσφορές που έδωσε ο καθένας καθώς επίσης και την εθελοντική εργασία που προσφέρθηκε).

Είναι πλέον καιρός να παραλάβουν την σκυτάλη άλλοι και να αναλάβουν και άλλοι ευθύνες και πρωτοβουλίες για τη συνέχιση του έργου. Γι' αυτόν τον λόγο, το υπόλοιπο των χρημάτων είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου για να συνεχίσει την τσιμεντόστρωση από το Συνεταιρικό εργοστάσιο προς το Σταθλί.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΚΟΙΝΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΗΣΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ

Στην Καρβουνάδα Κυθήρων και στο Κοινοτικό κατάστημα στις 17/1/96 ημέρα Τετάρτη και ώρα 18:00 συνήλθαν σε κοινή σύσκεψη οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων της νήσου Κυθήρων προκειμένου να αποφασίσουν τον τρόπο τής από κοινού αντιμετώπισης προβλημάτων Παγκυθηραϊκού ενδιαφέροντος.

Κατόπιν πολώρης διαλογικής συζητήσεως αποφάσισαν να συνέρχονται τακτικά ανά διμήνο, εκτός των εκτάκτων περιπτώσεων και εκ περιτροπής στην έδρα της κάθε Κοινότητας έστω και αν δεν υπάρχουν σοβαρά θέματα συζητήσης.

Στα συμβούλια αυτά θα προεδρεύει ο Πρόεδρος της Κοινότητας στην οποία θα γίνεται η συνεδρίαση, θα τηρούνται πρακτικά από τον Γραμματέα αυτής της Κοινότητας, τα οποία θα αναγράφονται σε ειδικό βιβλίο πρακτικών. Σε κάθε συνεδρίαση θα καθορίζεται η Κοινότητα στην οποία θα γίνεται το επόμενο συμβούλιο και της οποίας ο Πρόεδρος θα παραλαμβάνει το βιβλίο πρακτικών, θα έχει την ευθύνη της τακτικής σύσκεψης και θα συγκεντρώνει τα προς συζήτηση θέματα.

Σε περίπτωση που θα προκύψει έκτακτο πρόβλημα την ευθύνη σύγκλησης των Προέδρων θα έχει ο Πρόεδρος της Κοινότητας ο οποίος θα έχει την προεδρία της συσκέψεως κατ' αυτό το διμήνο.

Σκοπός των συσκέψεων αυτών θα είναι η καλύτερη και από κοινού αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει το Νησί μας, το οποίο βρίσκεται σε περίοδο ανάπτυξης.

Ιδιαίτερα στην εποχή μας που τα προβλήματα είναι μεγάλα και πολλαπλά και οι ανάγκες συνεχώς αυξάνουν απαιτούνται συλλογικές προσπάθειες και ενέργειες για την καλύτερη και πληρέστερη αντιμετώπισή τους. Επιπλέον τέτοιου είδους συναντήσεις βοηθούν στη σωστή ενημέρωση όλων και στη σύμφιξη των σχέσεων μεταξύ των Κοινοτήτων του Νησιού μας.

Το παρόν να δημοσιευθεί στον Κυθηραϊκό Τύπο.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Σήμερα την 19η Ιανουαρίου 1996 συγκεντρωθέντων των κάτωθι Προέδρων των Κοινοτικών Συμβουλίων της νήσου Κυθήρων, εις το Κοινοτικό Κατάστημα της Κοινότητας Καρβουνάδων Κυθήρων, με μοναδικό θέμα συζητήσεως το πρόβλημα των αφαιρεθεισών εικόνων από τον Ιερό Ναό του Αγίου Ιωάννου Θεολόγου-Χώρας και κατόπιν λεπτομερούς ενημερώσεως και ευρείας διαλογικής συζήτησης, ομόφωνα η εν λόγω σύνοδος των Προέδρων κατέληξε εις την κατωτέρω διακήρυξη αρχών την οποίαν απευθύνει προς πάντα εμπλεκόμενον εις την εν λόγω υπόθεσιν, εις τις εκκλησιαστικές και κρατικές αρχές και εις ολόκληρο τον Κυθηραϊκό Λαό.

1. Ρητά και κατηγορηματικά διακηρύσσουν ότι οι σαράντα τέσσερις (44) εικόνες που αφηρέθησαν κατά την 2/1/96 μεταξύ των ογδόντα (80) από τον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στη Χώρα Κυθήρων, ανήκουν κατά αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή στο Ιερό Προσκύνημα της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας των Κυθήρων.

Επίσης οι λοιπές παραληφθείσες κατά τα άνω ως και εκείνες οι οποίες ευρίσκονται σήμερα στα εργαστήρια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ανήκουν κατά αποκλειστικότητα στον Κυθηραϊκό Λαό και ειδικότερα στις κατά τόπον Κοινότητες στις οποίες ευρίσκοντο εκτεθειμένες (Ιερούς Ναούς) πριν συλλεγούν από την Αρχαιολογική Υπηρεσία και όπως αναλυτικά αναφέρονται στα επίσημα Πρωτόκολλα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, τα οποία αναφέρουν τον τόπο προέλευσής των.

Εξυπακούεται ότι όσες από αυτές ανήκουν εις Αγία Μόνη και Αγίο Ιωάννη τον εν κρημνώ, τα αυτά δικαιώματα διατηρεί επί τούτων η Εγχώρια Περιουσία.

2. Καλεί τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες (Αρχαιολογική Υπηρεσία), αμέσως και χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση να παραλάβουν σύννομα και παρουσία εκπροσώπων των άνω Προέδρων και της Εγχώριας Περιουσίας, τις εν λόγω εικόνες (ογδόντα τον αριθμό), αφού εκ των προτέρων ελεγχθούν, ταυτιστούν από ειδικούς υπαλλήλους και διακριβωθεί η γνησιότητα των και μεταφερθούν στα εργαστήρια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας για συντήρηση.

Αφού συντηρηθούν τόσο οι εικόνες αυτές (80) όσο κι εκείνες που ήδη έχουν παραληφθεί για συντήρηση θα επιστραφούν στα Κύθηρα και οι μεν σαράντα τέσσερις (44) θα παραδοθούν στην Εγχώρια Περιουσία για να εκτεθούν και να τοποθετηθούν στο Προσκύνημα της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας και σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, όπως η Αρχαιολογική Υπηρεσία προτείνει.

Οι υπόλοιπες εικόνες επιστρεφόμενες στα Κύθηρα θα φυλαχθούν και θα εκτεθούν σε Βυζαντινά Μουσεία τα οποία είτε δημιουργήθηκαν είτε θα δημιουργηθούν σε οποιοδήποτε σημείο του νησιού. Για την δημιουργία των άνω Μουσείων θα αποφασίσουν από κοινού οι Κοινότητες του νησιού σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες.

Εννοείται ότι τα εν λόγω Μουσεία θα κέκτηνται των απαιτούμενων υπό του νόμου αδειών και εγκρίσεων και θα πληρούν τις προϋποθέσεις ασφαλείας κ.λπ. όπως οι σχετικοί νόμοι

ορίζουν. Οι άνω αποφάσεις θα ληφθούν ως ανωτέρω και εντός 6 (έξι) μηνών από σήμερα.

3. Ρητά και κατηγορηματικά διακηρύσσουμε ότι αντιτιθέμεθα στην οποιαδήποτε αφαίρεση από τους Ιερούς Ναούς της νήσου, οιαδήποτε εικόνων, ιερών σκευών, ιερών αμφίων και οποιωνδήποτε άλλων ιερών κειμηλίων, χωρίς την σύμφωνη γνώμη της Κοινοτικής αρχής στην περιφέρεια της οποίας ανήκουν και οι οποίες θα ήθελαν αφαιρεθούν από οποιαδήποτε Εκκλησιαστική ή Κρατική αρχή.

Οι εκκλησιαστικές αρχές της νήσου, μεταξύ των άλλων και στις οποίες απευθύνεται η παρούσα και για την διαφύλαξη κλίματος ειρήνης και ομονοίας θα πρέπει να συμπράξουν προς τις ανωτέρω αρχές μας.

Κατά την ως άνω σύνοδο δεν παρέστη ο Πρόεδρος της Κοινότητας Λογοθετιανικών, την δε Κοινότητα Αντικυθήρων εκπροσώπησε ο Γραμματέας κ. Μαθίος Αγγελιουδάκης, κατόπιν σχετικής εξουσιοδοτήσεως.

Καρβουνάδα, 19 Ιανουαρίου 1996
Οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων

Τα Νέα της «Μυρτιάς»

Στις 13 του Γενάρη η «Μυρτιά» έκοψε την Πρωτοχρονιάτικη πίτα της στην αίθουσα της Κυθηραϊκής Αδελφότητας Πειραιά.

Περίπου 140 άτομα που παραβρέθηκαν, μέλη και φίλοι του Συλλόγου έφαγαν τον κουραμπιέ, ήπιαν τσιπούρα και ευχήθηκαν καλή χρονιά.

Μίλησε ο Πρόεδρος της «Μυρτιάς» κ. Αντώνης Πρωτοψάλτης, ο οποίος έκοψε και την πίτα.

Τυχερός ο Θεόδωρος Ε. Χανιώτης. Το φλουρί αντιπροσώπευε ένα ωραίο χρυσό αναμνηστικό του Συλλόγου.

ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΗΤΑΤΩΝ «Η ΜΥΡΤΙΑ»

Προς τον κ. Υπουργό Πολιτισμού και Επιστημών
Κοινοποίηση

1. Εγχώριας περιουσία Κυθήρων & Αντικυθήρων
2. Επαρχο Κυθήρων
3. Κοινότητες Κυθήρων-Αντικυθήρων
4. Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Ιερού Ναού Αγίας Τριάδας Μητάτων - Μητάτα Κυθήρων
5. Κυθηραϊκό Τύπο

Πληροφορηθήκαμε έκπληκτοι την ενέργεια του Αρχ/τη κ. Κύριλλου Σταυρόπουλου σχετικά με την αυθαίρετη

αφαίρεση μεγάλου αριθμού εικόνων από τον Ι.Ν. Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου Χώρας, οι οποίες είναι κειμήλια μεγάλης αξίας, είναι η πολιτιστική μας κληρονομιά και ανήκουν στην Παναγία Μυρτιδιώτισσα και σε άλλους ναούς του νησιού και την μεταφορά τους στον όσιο Θεόδωρο.

Η πράξη αυτή δεν μας βρίσκει καθόλου σύμφωνους και ζητούμε από την Αρχαιολογική Υπηρεσία την παρέμβασή της για να διασφαλισθούν οι πολύτιμοι αυτοί θησαυροί του νησιού μας.

Καταγγέλλουμε την ολιγωρία των υπευθύνων για το θέμα αυτό και ζητούμε την άμεση επιστροφή τούτων στους φυσικούς τους κυριους.

Επιστούμε δε την προσοχή των συμπατριωτών μας να μη συμβούν στο μέλλον τέτοια φαινόμενα.

Μητάτα 6/1/1996

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

Αντώνης Σ. Πρωτοψάλτης

Ο Γενικός Γραμματέας

Γιάννης Μ. Φυρός

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Ποταμού Κυθήρων επιθυμεί να εκφράσει δημόσια τις ευχαριστίες του προς το Γενικό Γραμματέα του υπουργείου Παιδείας κ. Ιωάννη Πανάρετο, γιατί με ενέργειές του εγκρίθηκε στις 15-1-1996 από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Σχολικών

Κτιρίων, έκτακτη επιχορήγηση της Κοινότητας Ποταμού, με ποσό 25.500.000 δραχμών, για την επισκευή του Δημοτικού Σχολείου Ποταμού.

Για το Κοινοτικό Συμβούλιο Ποταμού

Ο Πρόεδρος

Παναγιώτης Πρωτοψάλτης

ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ»

ΑΥΛΕΜΟΝΑΣ -
ΚΥΘΡΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

1ο. Το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου «Ο Φιλόξενος» ευχαριστεί το απερχόμενο Συμβούλιο, και ιδιαίτερα τον Πάνο Φύλλη -που εκλέχθηκε και ομόφωνα επίτιμος Πρόεδρος από τη Γενική Συνέλευση- για τις υπηρεσίες που πρόσφερε.
2ο. Αποφασίσθηκε ο Αποκριτικός χορός του Συλλόγου να γίνει στις 24 του Φλεβάρη, ημέρα Σάββατο, στην Αίθουσα του Κυθηραϊκού Συνδέσμου, με την τοπική ορχήστρα Σαρρή.
3ο. Το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου «Ο Φιλόξενος» ευχαριστεί τα μέλη και τους φίλους του για την αγάπη και τη συμπαράστασή τους κι εύχεται τις πιο θερμές ευχές για ένα δημιουργικό με υγεία 1996.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
Ιερέυς ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΔΙΚΗΜΕΝΑΚΗΣ

Φτωχότερες παρά ποτέ οι Απόκριες

Φτωχότερες παρά ποτέ, από άποψη εκδηλώσεων, πέρασαν οι φετινές Απόκριες στο Νησί μας. Ο άσχημος καιρός, η γρίπη που σάρωσε, εμπόδισαν την εμφάνιση των μικρών ομάδων των μασκαράδων στα χωριά μας. Ούτε όμως και τα καθιερωμένα Καρναβάλια πραγματοποιήθηκαν.

Η Χώρα πάντως πιστή στην παράδοση τίμησε την Ταινιοπέμπτη με τη γνωστή πια επιθεώρηση, που σημείωσε μάλιστα ιδιαίτερη επιτυχία. Στη Χώρα παίχθηκε ακόμη η «μπάντα καρικατούρα» και το γνωστό γαιτανάκι.

Το Καρναβάλι του Ποταμού, αν και με μικρότερη συμμετοχή, σημείωσε επιτυχία, ενώ οι αποκριάτικες εκδηλώσεις εκλείσαν με το βλάχικο γάμο της Καθαρής Δευτέρας στην Αγία Πελαγία.

Ο Καρναβάλος του Ποταμού.

Αποκριάτικο χορό πραγματοποίησε και ο «Φιλόξενος» του Αυλέμονα το τελευταίο Σάββατο της Αποκριάς, στην αίθουσα του Κυθηραϊκού Συνδέσμου.

Νέα από τα Σχολεία μας

♦ Για μια ακόμη χρονιά έφτασαν στο Νησί μας 3.500 δενδρύλλια, από το φυτώριο της Αμυγδαλέζας. Η κίνηση αποτελεί τη συνέχεια μιας προσπάθειας, που ξεκίνησε εδώ και τέσσερα χρόνια ο Διευθυντής του Λυκείου μας, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες του Δασαρχείου Πειραιά, με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση των μαθητών μας στην αναδάσωση, στην προστασία και στην αποκατάσταση του πράσινου στο Νησί μας. Τα δενδρύλλια, αφού μεταφέρθηκαν, με δωρεάν μεταφορά από το φορτηγό του Αναπτυξιακού μας Συνδέσμου στην αυλή του Γυμνασίου-Λυκείου μας, διατέθηκαν, ως ένα ποσοστό, σε διάφορους φορείς, σε Κοινότητες αλλά και σε ιδιώτες. Οργανωμένη δένδροφύτευση πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές της πρώτης τάξης του Λυκείου μας στην Κοινότητα Μυλοποτάμου, στο δρόμο προς Λιμνιώνα, με «πανηγυρικό» μάλιστα χαρακτήρα αφού ο Πρόεδρος της Κοινότητας Νίκος Μαρ-

Τα δενδρύλλια στην αυλή του Σχολείου

σέλος «παρέθεσε» γεύμα στους μαθητές και ο Σύλλογος Κοινοφελών Εργων Μυλοποτάμου, σε ένδειξη συνεργασίας και συμμετοχής στην όλη προσπάθεια, πρόσφερε το ποσό των ογδόντα χιλιάδων στα Σχολεία μας.

♦ Εκθεση βιβλίου και φέτος πραγματοποιήθηκε και μάλιστα με επιτυχία στον κεντρικό διάδρομο του Γυμνασίου-Λυκείου μας, με ευθύνη και εποπτεία της Διευθύντριας του Γυμνασίου μας κ. Ελένης Χάρου. Και τούτη η προσπάθεια έχει ξεκινήσει εδώ και δύο χρόνια κι έχει στόχο την καλύτερη επαφή με το βιβλίο, του «ξεκομμένου» μαθητή του Σχολείου μας.

♦ Νέα Διοικητικά Συμβούλια εκλέχθηκαν από τις πρόσφατες αρχαιρεσίες, στους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων του Γυμνασίου-Λυκείου μας. Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Γυμνασίου, Πρόεδρος εκλέχθηκε ο Σταύρος Βενέρης και σύμβουλοι οι Αγγελιουδάκης Μαθιός, Δευτερέβος Γιάννης, Ζερβού Ματίνα και Καλλιγέρου Χρυσούλα. Για το Διοικητικό Συμβούλιο του Λυκείου μας, Πρόεδρος εκλέχθηκε ο Γιώργος Μπαβέας και σύμβουλοι οι Σταθάκης Γεώργιος, Φατσέας Γεώργιος, Αναστασία Στρατηγού και ο Νικήτας Πάτερος.

♦ Βραβείο 100.000 δρχ. για κάθε αριστεύσαντα μαθητή του Γυμνασίου και του Λυκείου μας, αθλοθέτησε από φέτος η Επιτροπή της Εγχώριας Περιουσίας μας. Το σημαντικό αυτό βραβείο, που αποτελεί πρωτοποριακή κίνηση και επιτέλους μια αξιοσημείωτη επιβράβευση στα νιάτα του Νησιού μας, ανακοίνωσε πρόσφατα, σε επίσκεψή του στα Σχολεία μας ο Πρόεδρος της Εγχώριας Περιουσίας, ο οποίος υπήρξε και εισηγητής του, κ. Κώστας Καλλιγέρος.

Πρωθείται πρωτοποριακή πρόταση για το Νησί μας

Από την Επιτροπή Εγχώριας Περιουσίας προωθείται η δημιουργία παραθεριστικού οικισμού στα Κύθηρα, που θα χρησιμεύσει σαν χώρος προσφοράς στέγης στους αποδήμους μας. Συγκεκριμένα, η Εγχώρια Περιουσία, που με βάση το νόμο έχει το δικαίωμα διαχείρισης όλων των μη ιδιόκτητων εκτάσεων, σκέπτεται να προχωρήσει στην εκχώρηση γης και σε συνεργασία με το Επαρχείο, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και την Εθνική Τράπεζα, να υλοποιήσει τούτη την πρωτοποριακή σκέψη.

Αν και γνωρίζουμε πως η όλη διαδικασία απαιτεί πολύ χρόνο και θα συναντήσει αρκετές δυσκολίες, ακόμη και τοπικού χαρακτήρα, έχουμε να προσθέσουμε πως στην κατασκευή πρέπει να τηρηθούν αυστηρά οι παραδοσιακές προδιαγραφές και να εξετασθεί επιπρόσθετα η δυνατότητα δημιουργίας παραδοσιακών χώρων (φούρνοι, αλώνια κ.λπ.) έτσι ώστε —όπως γίνεται σε περιοχές της Κρήτης— η προσφορά να είναι ευρύτερη και να καλύπτει ακόμη και την προβολή και στον τουριστικό τομέα.

Μορφωτικός, Αναπτυξιακός - Οικολογικός Σύλλογος «Ο ΚΑΡΑΒΑΣ»

Με την υπ' αριθ. 1266/1995 απόφαση του Πρωτοδικείου Πειραιά εγκρίθηκε η ίδρυση του τοπικού Μορφωτικού - Αναπτυξιακού - Οικολογικού Συλλόγου, με την επωνυμία «Ο ΚΑΡΑΒΑΣ» και έδρα τον Καραβά Κυθήρων.

Στα εγκαίνια του Συλλόγου, που έγιναν στο Σχολείο του χωριού, παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Κώστας Φάρος, ο Διευθυντής της Φιλαρμονικής Ποταμού κ. Στράτος Θεοδωρακάκης και πολλοί κάτοικοι του χωριού. Στις 28/2 αντιπροσωπεία του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου επισκέφθηκε τον Επαρχο κ. Μανώλη Κασσιμάτη, με τον οποίο συζητήσε τα θέματα δραστηριότητας του Συλλόγου. Ο κ. Επαρχος υποσχέθηκε τη συμπαράστασή του, στο μέτρο των δυνατοτήτων του, για την υλοποίηση των στόχων του Συλλόγου.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τη Γυμνασιάρχη κ. Ελένη Χάρου, με την οποία ανταλλάχθηκαν απόψεις για θέματα πολιτιστικού περιεχομένου.

ΑΥΛΕΜΟΝΑΣ:

Επιτέλους η ώρα της παραχώρησης...

Με μια γενναία απόφαση της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου της κ. Κώστα Καλλιγέρου, παραχωρήθηκαν επιτέλους, σε τρεις άστεγες οικογένειες του Αυλέμονα, ισάριθμα οικοπέδα των τετρακοσίων τετραγωνικών μέτρων το καθένα, με την τιμή που προβλέπει ο Νόμος για τη στέγαση των πολυτέκνων και άστεγων οικογενειών. Στην προκειμένη περίπτωση καλύφθηκαν οι οικογένειες του Ι. Σκλάβου, του Αθανασίου Κοντολέων και του Σωτήρη Μπαρού.

Κύριε Κώστα Καλλιγέρε, με την απόφασή σας αυτή δείξατε ότι ως φορέας η Εγχώρια Περιουσία μπορεί να προχωρήσει και να δώσει λύσεις σε πολλά προβλήματα, οι οποίες θα έχουν στόχο την καλύτερευση της ζωής στον τόπο μας. Είμαστε στο πλευρό σας, σας παρακολουθούμε και χειροκροτούμε την κάθε προσπάθειά σας, που δίνει λύσεις στα προβλήματα, που άφησαν να συσσωρευθούν οι προκάτοχοί σας.

Ως άνθρωπος νιώθω σήμερα δικαιωμένος, γιατί πριν από δέκα χρόνια, όντας μέλος της Επιτροπής της Εγχωρίου, έκανα τότε την πρώτη εισήγηση για τη στέγαση των τριών αυτών οικογενειών, πιστεύοντας ότι η Εγχώρια Περιουσία, με βάση το νόμο, έχει τους τρόπους και θα μπορούσε να ανοίξει δρόμους για τη λύση μικρών και μεγάλων προβλημάτων. Χρειάστηκε να περάσουν δέκα ολόκληρα χρόνια για να γίνει πραγματικότητα εκείνο που ονειρεύτηκα.

Τελειώνοντας θέλω να στείλω μήνυμα στην Επιτροπή της Εγχωρίου Περιουσίας, να προχωρήσει με θάρρος. Χρειάζεται πολλή δουλειά. Όμως τα Κύθηρα περιμένουν πολλά από σας. Εχετε τη συμπαράστασή μας.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ (Πίτσικας)

Αξιοπρόσεκτο ερώτημα

Όπως μας πληροφορούν αναγνώστες και συνδρομητές μας, το ασθενοφόρο του Νοσοκομείου μας δεν διαθέτει οδηγό, οπότε η κίνησή του είναι στην κρίση και τη διάθεση ενός ατόμου, που, για εξυπηρέτηση, καλύπτει ως ένα σημείο το ρόλο του οδηγού. Εχουμε λοιπόν ή δεν έχουμε ασθενοφόρο στο Νησί μας; Θα θέλαμε την επίσημη απάντηση του Δ.Σ. του Νοσοκομείου μας. Μια απάντηση που περιμένουν πολλοί συμπατριώτες μας.